

MAGYARI

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.
Törv. lajstromszám:
Trib. Bihar H. Nr. ord. 11/11 Jun. 1938.

Főmunkatárs: dr. Gyártás Elemér

Habozik a prágai kormány: alávesse-e magát vagy sem a felosztási tervnek

Csehszlovákia sem Franciaország, sem Szovjet-Oroszország részéről nem várhat katonai segítséget. — A csehek a hágai döntőbírótság elé szeretnék juttatni ügyüket. Egyre erősödnek a magyar és lengyel követelések

Magyarország miniszterelnöke és külügyminisztere Hitler saját repülőgépén meglátogatta a vezérkancellárt

Prágából jelentik: A cseh sajtó elkéseredett hangon foglalkozik az angol javaslatlaltal. A *Lidove Noviny* szerint a cseh erdők, az Érchehy-dóe és Óriás-hegység, a lejtőjén elterülő pompás völgyekkel együtt mindig a cseh korona országai és a cseh nép lakóhelyei voltak. Kinek van joga ezt elvenni tőlünk? — teszi fel a kérdést a lap. — Van-e jog, mely kettéválaszthatja azt, ami évszázadokon át egybeforrott? A *Prágai Magyar Hírlap* a cseh lapnak ezzel a cikkével kapcsolatban megjegyzi, hogy a magyar fülek számára nagyon is ismerősök

ezek a tragikus hangú megállapítások. Húsz év előtt a budapesti lapok is így írtak, de akkor a csehek nem törődtek velük.

Stribeny volt miniszter lapja a legnagyobb elkéseredés hangján ír a helyzetről.

— A legnagyobb szomorúság idejét éljük. — állapítja meg. — Semmi okunk nincs arra, hogy ünnepeljük a köztársaság fennállásának húsz éves jubileumát. A szovjet-rádió rokon-szenvel foglalkozik velünk, de egy szóval sem említi, hogy háborús konfliktus esetén hogyan szándékoznak támogatni Csehszlovákiát.

A cseh kormány hiába kér segítséget Szovjet-Oroszországtól

Londonból jelentik: Az *Ewening Standard* szerint a cseh kormány sürgős segélykérést küldött Moszkvába.

de a szovjet nem hajlandó segítséget nyújtani, utalva arra, hogy Románián nem küldheti át hadait.

Benes úgy véli, hogy Franciaországtól sem várhat közvetlen segítséget. A csehek tudni akarják, hogy Ukrajnában, a lengyel-román határon lévő orosz haderő segítségére jön-e. A *Star* szerint szovjetkörök kijelentették, hogy ha Németország megtámadja Csehszlovákiát és Franciaország nem lép közbe, akkor a szovjet kormány ugyanolyan nem hivatalos segítséget küld Csehszlovákiának, mint Spanyolországnak, vagy Kínának. A csehek viszont kijelentették, hogy ez a segítség nem elég ahhoz, hogy háborút viseljenek Németországgal szemben.

A lap szerint attól lehet tartani, hogy a tisztikar körében az a felfogás válik uralkodóvá, hogy a kormány elárulta Csehszlovákiát és ez katonai puccskísérlethez vezetne azzal a céllal, hogy olyan kormányt ültessenek hatalomra, mely ellenáll a németeknek.

Idéges hangulat Prágában!

Prágából jelentik: A keddi nap idéges hangulatban telt el. A fényreklámok felgyújtását kedden este sem engedélyezték. A légvédelmi tudnivalókat falragaszok útján közzétették, hogy a közönség emlékezetébe idézzék. Ez-

zel csak fokozták az idegességet, úgyhogy a lakosság egyrésze a pincékben rendezkedett be. Számosan költöztek vidékre is, sőt sokan magánrepülőgépeket béreltek és külföldre mentek.

A politikai miniszterek tanácsa délelőtt 11 órakor ült össze és csaknem megszakítás nélkül tárgyalt estig. Napközben az egyes részletek tisztázására állandó megbeszélés folyt Prága és London, valamint Párizs között. Este fél 8 órakor közölték hivatalosan, hogy átadták a válaszcjegyzéket a francia és angol követeknek s ebben leszögezték a kormány álláspontját.

A jegyzék a békülékenység szellemében további diplomáciai tárgyalásokat tesz lehetővé.

A cseh távirati iroda szerint a cseh kormány jegyzéke azt kívánja, hogy mind a francia, mind az angol kormány fontolja meg javaslatát a csehszlovákiai német területek Németországhoz csatolása tekintetében. A cseh kormány az angol-francia tervvel szemben felsorolja a maga elgondolását és kifogásait. Illetékes helyen nem nyilatkoznak affelől, hogy a cseh kormány jegyzéke az angol-francia jegyzék elfogadását jelenti-e? *Beavatottak szerint a cseh kormány továbbra is azon az állásponton van, hogy a terület átengedése az alkotmány nem ad lehetőséget és nincs alkotmányos szerv, amely ezt végrehajthatná. A kérdés rendezését Prága nemzetközi fórum elé akarja vinni.*

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Az évgyűrük

(S. I.) Egy flamand író — Lamberty Max — könyvet írt népének nemzeti mozgalmáról. A könyv abban különbözik más hasonló művektől, hogy a politikai történet mellett különös figyelmet fordít a mozgalom lelki gyökereire. A fejtegetéseknek ez a része, melyre a brüsszeli *Revue Catholique des idées et des faits* ismertetése hívta fel a figyelmünket, túllépi azt a kört, melynek írták és mindenütt érdeklődésre számíthat, hol a nemzetiségi probléma az embereket mostanában meggondolkasztja. S melyik az a sarka Európának, ahol ne esnének ma gondolkodóba az emberek ennek a problémának igazi jelentősége felett?

A flamand mozgalom hatalmas és győzedelmes kifejlődését — mondja Lamberty — nem az döntötte el, hogy 1830-tól, a belga állam megalapításától kezdve a liberalista államszervezés és egyenlőség nevében könyörtelenül elnyomták és irtottak mindent, ami az országban flamand volt. Ami azelőtt természetesnek és magától értetődőnek látott, mint a flamand községek, flamand közigazgatása és önkormányzata, a törzsköcs flamand kulturának szabad fejlődése és az egészséges népi élet többi követelményei, abban mind akadályt látott az új belga állam, mely a nyelvi és kulturális egyformaságban fedezte fel az emberi egyenlőség eszményének megvalósulását. Miben sem különbözött e téren más államoktól, melyek hasonló elveken épültek fel és az új, idegen tanítás kedvéért félre löktek az utból minden természetes népi képződményt.

Az sem döntötte el a kérdést, hogy e politika nyomában az új állam vallon, tehát francia eredetű népessége és a föld, amelyen az lakik, hatalmas virágzásnak indult, míg a másik rész, melyet flamandok népesítettek be, sorvadni kezdett. Ezek a körülmények és a gazdasági következmények, melyekkel jártak, több akadályt és nehézséget jelentettek, mint amennyi erkölcsi erőt a nagy igazságtalanság érzete a népi lélekben felhalmozott.

A flamand nemzeti mozgalom akkor indult el magasba ivelő útján, amikor néhány tanult ember — írók, tanárok, tudósok, — felfedezték azokat a csodálatos szellemi értékeket, melyek népük elhanyagolt nemzeti kultúrájában rejtőzködtek. S rejtőzködnék minden népi kultúrában, akármilyen mostoha legyen is az elbánás, melyben az részesül. A népi lélek olyan, mint az anyaföld. Ha művelik, forgatják és öntözik, sokkal nagyobb termést hoz. Terem azonban akkor is, ha ásó nem forgatja, a gyomot senki sem irtja. Sokszor pedig kiderül, hogy amit gyomnak tartottak régebben, az hozza a legnemesebb és legillatosabb gyümölcsöt.

Ezek a francia műveltségű flamand férfiak, kik közül sokan csak hibásan és népiesen tudtak flamandul beszélni, lettek a „flamingantok”, a flamandoskodók, ahogyan francia gunynéven emlegették őket. A mozgalom tehát nem gazdasági kényszer, vagy inség szülötte, hanem tisztán szellemi termék. Másutt is ez a helyzet. ahol a népből nemzet lesz. Ha nem akadnak szellemi vezetők, kik a népi értékeket megmentik, formába öntik és ezt a kultúrkinestet tudatosá teszik, a magára maradt nép-

szelleme egyre erősödik, egyre több idegen elem kerül magába, míg végül egészen új, régi korokban, amikor a magyar nemzeti gazdaságban éltek, az idegen szellemi befolyásokat az állami hatalom, a kötelező népoktatás, a nyomtatott olvasó betű nem terjesztette, az árucere-forgalom pedig nem keverte össze városokban a különböző eredetű embereket, — ez a folyamat nagyon lassú volt, sőt egészen el is maradhatott.

A flamingant-ok alig két emberöltő alatt tudatosíták tetteik egész népükben azokat a nagy értékeket, melyeket újra felfedeztek, a harc az értékekért politikai formákat öltött, a politikai küzdelem pedig hamarosan megszervezte nélkülözhetetlen hadtápvonalait: a nép gazdasági erőt.

Ezt a hármas egymásutánt mindenütt megtaláljuk, hol a nemzeti mozgalomnak kedvezőlen helyzetben, ellenséges környezetben kellett kifejlődnie. Annnyira következetes ez a fejlődés, hogy azt törvényszerűnek, sőt egyenesen fejlődési törvénynek lehet nevezni.

E fejlődési törvények hitelességét a magyar történelemben is megállapíthatjuk.

A nemzeti eszmélés a magyar nép életében is a művelődés területén jelentkezik először: a magyar nyelvért folytatott harcban a latinnal és a némettel szemben, a nemzeti irodalomban, az ősi szokások és rendszerek védelmében. A második lépcsőfok itt is a politikai harc a magyar nemzetiség érvényesüléseért a közélet egész vonalán, melyet azonnal követ minden korban a gazdasági szempontok fontos-

ságának hangoztatása. Aminek a látszata elmentmond e fejlődésnek, az csupán elhajlás, kényszerű kerülő út, de sohasem dönti meg a törvényt, mely ennek az egész fejlődésnek alapja. Ugy követik egymást e fokozatok a magyarság élettörténetében is, mint ahogyan a növekedő fák törzsében az egyik évgyűrű körülöleli, magába foglalja a másikat. Az új nagyobb a kisebb régít.

Az erdélyi magyarságot a nagy sorsfordulat a harmadik lépcsőfok küszöbén találta. Semmi sem mutathatta volna meg jobban a harmadik fokozat nélkülözhetetlen fontosságát és sürgős esedékességét, mint éppen ez a sorsfordulat.

Az erdélyi magyarságnak nem kell felfedeznie a maga nemzeti sajátosságát az irodalomban és a népi művészetben. A nemzeti irodalomnak nálunk hosszú és dicsőséges a multja, hiszen most a napokban volt a magyar Hymnusz születésének századik évfordulója. A nemzeti politika küzdelmei, a küzdelmek izgalmas története köteteket tölt meg.

A nemzeti törzsnek következő, harmadik évgyűrűje: a magyar nép gazdasági szervezete azonban még felettébb hiányos. Még csak növényben van. Még nem jelez lezárt korszakot, mely a törzset izmosabbá, fáját szívosabbá tehetné volna. Ennek az évgyűrűnek vagyunk rostjai és szálai mindnyájan, a ma élő erdélyi magyar nemzeti társadalom. Tőlünk függ, hogy ez a gyűrű milyen vastag lesz s mekkora erővel fogja védeni a régi rétegeket: a nemzeti kultúrát és a nép politikai öntudatát.

A mária-radnai zarándokok nagyváradi különvonata

Nagyvárad. Saját tud. Ezen az uton is tudomására hozzuk a nagyváradi és környékbeli zarándokoknak, hogy az ötlet szállító harmadik különvonat szombaton délután 2 óra 45 perckor indul Mária Radnára. Cséféra érkezik 3 óra 27 perckor, ahol a már előre beszállásolt cséféra és bikácsi zarándokokat veszi föl. Szalontára érkezik 3 óra 56 perckor, ahol az előre kivézényelt kocsikba beszállnak a nagy-szalontai, tenkei, görbeidi és bélfényéri zarándokok. Radnára érkezik este fél nyolckor. Az állomásról hatos sorokban főpásztoruk vezetésével rövid ájtatosságra a kegytemplomba vonulnak a

zarándokok. Rövid ájtatosság után a templomból kijövet már az utasokat várni fogják a rendezőbizottság által mozgósított szállásadók, akikkel a mária-radnai ferencs házfönökség előre elkészítette a zarándokok szállását: tiszta, maximált áru szobákban és helyiségekben. A rendezőbizottság kéri a zarándokokot, hogy legalább egy órával a vonat indulása előtt jelenjenek meg az állomáson és senki addig ne szálljon fel a vonatra, amíg a Rendezőbizottság erre utasítást nem ad.

Legyen mindenki tudatában, hogy ez az utazás szent zarándokot, amiért is kerüjük a hangos beszélgetést és szükségtelen tolongást.

A kék Adria mentén

Iria: Aubermann Péter

II.

Másnap reggel még azt kellett tapasztalnom, hogy itt a turista-osztálynak más vonalon is páriá-sors jut osztályrészül. Külön mosdóterem nem állott rendelkezésünkre. Öltözködés, mosakodás, beretválkozás a fedélzet szívókútja körül, a nagynyilvánosság asszisztálása mellett ment végbe. Csak az vigasztalt, hogy csupa úriember utazott ezen az osztályon, akikről nem lehetett feltételezni, hogy zsebproletárok és mégsem kívántak igénymilliomosok lenni.

SPALATO, ahol a zártajku múlt emlékei körül jerikói láрма tombol

Egy végtelenül bájos öböl körül fekszik. Szűk utcáival, vakolatlan házaival, templomtornyaiival úgy hat, mint egy olasz város. Hajdan ez a város akkor kezdett felvirágozni, amikor elpusztult a közeli Salona.

Művészeti szempontból ma a város legnagyobb attrakciója Dioklecián palotája. 30.000 négy-méter területen fekszik, a falak magassága itt-ott eléri a 25 métert. Görög építőművészek készítették a terveket. A kastély falába vésett halfigurákból meg arra lehet következtetni, hogy az építők keresztények voltak. Legbecesebb anyagát Egyiptom márványa és a környező szigetek porfirja szolgáltatott. A karsú oszlopokat, amelyeket a gályák padjaihoz láncolt rabszolgák hordtak ide, s amelyek a tervet beszélik, vörös gránitból és rózsaszínű márványból faragták. Valamikor a teret mozaik fedte, a közepén talán egy szökőkút volt. Ma a székesegyházzá alakított mauzóleumban csak két kopott freskó emlékezik

a császáról és hitveséről.

A peristilt alig lehet észrevenni. Az oszlopok beolvadnak a környező házakba. A harangtorony olyan, mint egy olasz stílus campanile. Réla az egész vidék panorájában gyönyörködhetünk. Külön van a keresztelő kápolna, egykor Jupiternek szentelt templom állt itt. A kápolna teteje állítólag még a rómaiak idejéből származik. A bejáratnál kopott, megcsontított, Egyiptomból származó szfinx kuporog. Látható még a vízvezeték is, amely a patakok kristályos vizét vezette ide. Évszázadok alatt a tenger néhány lépéssel visszahúzódt. Ma a császári kastély körül modern élet lüktet. Az üzletek raffinált készítményeikkel kielégítik még a legkényesebb külföldi turista igényeit is.

Szokatlan, hogy míg a történelem pompás emlékei fölött őrt áll a zártajku csönd, addig a modern Spalato utcáin, jerikói láрма tombol. Az autótülkölésbe, a koresmákban mulatozó matrózok és kikötőmunkások duhaj ordítózásába belebődül egy-egy rekedthangú hajóduda. Majd megindulnak a kikötőben horgonyozó teherhajók gépei. Csikorognak a csigák, zakatolnak a fogaskerekek, mialatt kimálházzák a ládákat. Este messziről hallatszik a járművek zaja és a hazafelé bandukoló legények kurjongatása. Ó áldott csend! Már itt sem tűnnek meg? Hol keresselek, ha nem a tenger mellett, a heggek csúcsán és az erdők mélyén? Vagy talán el tud tűzni a hegyormokon süvítő szél, az erdők zúgása és a tenger mormolása? Tulajdonképpen miért jön ilyen városba idegeit kipihenni az elcsigázott nagyváradi ember? Hisz ugyanaz az idegtépő zsvaj várja itt, mint otthon. Valóban, ha a turistának auditív úton sok a panasznál valója, annál dúsabb kárpótlást nyer vizuális síkon. Ha fülei szenvednek is, szemei gyönyörködnek, mert csordultig fürdhetnek a természet tündöklő szépségeiben.

Le kell még nyelni azonban egy másik keserű

Megszünteti a kormány a jelenlegi munkásszakszervezeteket

Tartományonként külön szervezik meg egyetlen fővárosi központtal a szakszakszervezeteket

București. Saját tud. Kedden este a kormány tagjai minisztertanácsra ültek össze a patriarchián. Mihai Ralea munkaügyi miniszter ismertette a szakszervezetek újjászervezéséről szóló törvénytervezetet. A tervezet szerint minden szakmának egyetlen szervezete lesz a jövőben, amelynek tartományok szerint lesznek tagozatai, minden szakmában egyetlen unióval Bucureștiben. A jelenlegi munkakonfederációt, amely magában foglalt minden munkaszervezetet, megszüntetik.

Új rendelet a nemes fémek bejelentésének kötelezettségéről

Kolozsvár. Saját tud. A hivatalos lapban kiegészítő rendelet jelent meg, amely a nemes fémek forgalombahozatalát szabályozza. A rendelet értelmében a nemzetgazdasági miniszter által egyszerű miniszteri rendelettel bármikor kötelezően elrendelheti az aranynak, érmékben, lemezekben vagy más formákban, kötelező bejelentését. Ez a bejelentési kötelezettség nemcsak a közintézményekre és magánvállalatokra, hanem a magánosokra is kiterjedhet. A rendelet szerint ennek hatálya nem terjed ki az ékszerekre, evőeszközökre, fogászati, gyógy-szerészeti, stb. célokra szolgáló nemes fémekre.

Magyar Uriasszonyok Lajnia

Szépirodalom. — Művészet. — Elvát.

Modern kézimunka és gyermek-lap melléklettel megjelenik havonta háromszor.

Komoly érdeklődők kérjenek a legszebb magyar folyóiratból ingyen mutatóvényszámot. Ha három példányos mutatóvényszámot óhajtana, 9 lej értékű postabélyeg beutalását kérem.

Megrendelési hely: TOROK JÁNOS Nagyvárad

Oradea, Căsuța poștală Nr. 47.

pilulát is. Meleg vidékeken szinte kiirthatatlanul grasszálnak a csipős paraziták. A ragyogó, petyolatfehér ágynemű inkább csak megtevesztő külső, amolyan meszelt sír. Ilyen ágyban, az ember szegényebb lesz egy álommal és gazdagabb egy csalódással. Fekvés közben egyszerre csak azon veszed észre magad, hogy lángörzsök támadnak a bőrdő felületén, amelyek minél jobban kidúrodznak, annál tükésbébbeké és csipősbébbeké válnak. Ha nem kezdenél védekezni, csakhamar olyan cifrán volnál kiterítve, hogy egy néger törzsfőnök is megirigyelhetné. A legfelháborítóbb az, hogy az ellenfél, orvul támad. Gyáva-ságára semmire sem jellemzőbb, mint az a hanyatt-homlok, árkon-bokron keresztül vad futása, amikor felvillan a lámpa fénye. Nem egy még kellő időben eléri a fedezéket, a többi azonban vakmerő szemtelenségéért életével lakol.

RAGUSA: az Adria gyöngye

Spalatót elhagyva Hvar, majd Korcula szigetén kötünk ki. A parton gyümölcsárú asszonyok kínálgatják áruikat. Kezükben kosarat és hosszú kampóbotot tartanak. Az ember ezzel a bottal húzza fel a fedélzetre a pompás gyümölcsöt megakasztott kosarat. Kiválogatja azt, amire legjobban feni a fogát, majd néhány dinárral visszaereszti. A közeli üzletek, cipészek, szabók meg azzal igyekeznek magukat hozzáférhetőbbé tenni, hogy cégtábláikat idegennyelvű feliratokkal látják el.

Ez Ragusa, ez az Adria gyöngye? — kiáltottam fel meglepetten, amikor hajónk befutott a kikötőbe. Nem akartam hinni szememnek. Láttam, hogy mindenki kiszállt. Nem maradt más hátra, mint példájukat követni. Nemsokára azonban megtudtam, hogy elhamarkodva olvastam rá a verdiktet Dalmácia legszebb városára. Ugyanis mi Ragusa második kikötőjébe érkeztünk meg. A tulajdonképpeni város és vár a Sergius-hegy

(Tudósításunk folytatása az első oldalról.)

Berlint és Párizst erősen foglalkoztatja a magyarok és lengyelek követelése

Berlinből jelentik: A Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz állást foglal a magyar és lengyel követelések tárgyában. Megállapítja, hogy csak az elnyomott népek felszabadítása teremthet igazi békét és nyugalmat. A nemzeti szocialista Németország magától értetődően elsősorban a saját néptársaira gondol, de **becsüli és tiszteletben tartja a többi nép jogait is és ezért azon az állásponton van, hogy általános megoldásra van szükség, mely valamennyi népcsoport — elsősorban a magyar és lengyel népcsoport — jogos igényeit kielégíti és így a zavar tényezőiből középeurópa békét és virágzó együttélésének kiinduló pontja válnak.**

Párizsból jelentik: Kedden Párizsban a cseh kérdéssel kapcsolatban a magyar és lengyel nemzeti csoport ügye került előtérbe. A sajtó a legnagyobb jelentőséget Magyarország és Lengyelország magatartásának tulajdonítja, mert úgy véli, hogy a helyzet tovább alakulására döntő befolyású lesz. A külügyminisztériumhoz közel álló Petit Parisien megállapítja, hogy az angol-francia terv elfogadása még nem jelentené a megegyezést, mert hátra vannak a magyar és lengyel követelések. A Temps szerint Magyarország és Lengyelország magatartása bonyolultabbá teheti a kérdést, mert a cseh állam teljes felbomlásának kilitásait idézi elő. Általános vélemény szerint Magyaror-

szág és Lengyelország fellépése új helyzetet teremt és így új rendezési módokra lesz szükség. Óriási érdeklődéssel fogadták Franciaországban Horthy kormányzónak és a magyar államférfiaknak németországi látogatását.

Londonból érkező lapértesülések szerint Chamberlain terve a magyar nemzetiségek ügyének megoldását is magában foglalja. Eszerint a felvidéki magyarság ugyanolyan elbánásban részesülne, mint a szudéta-németek.

Huza-vona Prágában a végleges döntés dolgában Amíg a tárgyalások folynak, a csehek tovább készülnek a háborúra

Párizsból jelentik: A Havas jelentés szerint a cseh kormány válaszából kiderült, hogy a prágai kormány nem fogadhatja el a beleegyezése nélkül kidolgozott francia-angol javaslatot. Ennek következtében azt kívánja, hogy

a vizályt döntőbírótság útján intézzék el a londoni és párizsi kormány vizsgálja meg újból a kérdést.

A prágai francia és angol követ haladéktalanul együttes lépést tesz Benesnél még remélik.

mögött vagy három kilométernyire fekszik. Villamos víz fel az enyhén emelkedő villákkal szegélyezett úton. Amilyen csúnyák itt a tarkóig kopasz hegyek, olyan varázslatosan szép a vegetáció. Ez utóbbi adja meg a Dalmát tengerpart vonzó báját, ami például hiányzik Svájcban vagy Norvégiában, ahol viszont a pompás hegyek láthatók, amelyeket a változatos vegetáció helyett mélyvízű hideg tavak tesznek érdekessé. Ezek mint ezüstös higanytükrök csillannak elő a haragoszöld fenyvesek mögül. Ragusában — Dubrovnikban, ahogy hivatalosan mondják — szebbnél szebb pálmákban lehet gyönyörködni. A buja trópusi növényzetet a közeli Lokrum szigetén kell igazában megcsodálni. Agávé, datolyafa, bors, kaktuszok, citrom és narancsfák, grapefruits, jázmin, mirtusz, mimóza, rozmarin, sőt Japánból és Újzelandból származó egzotikus növények pompáznak otthonos frissességben.

Amikor az ember leszáll a villamosról, egy váncsal körülvett büszke várral találja magát szemben. Ennek tövében egy földszintes kávéház terraszát estéknél az utolsó helyig ellepik az idegenek. Errefelé cirkál a korzó tarka közönsége. Nem messze húzódik a bástya fala, alatta a tenger hullámzik, amelyből morc sziklák dugják ki a hátukat. Közöttük keskeny csónakok síkklanak, akárcsak Venézia lagúnáin a gondolák. Igen, hogy el ne felejtsem. Ragusa sok hasonlóságot mutat Velencével. A szűk, lépcsőzetes utcák, amelyekben kocsik nem közlekedhetnek, a házak stílusa, a görög ablakok, renaissance homlokzatú épületek, a katedrális terén röpülő Richard alapította székesegyház, a nagy olasz mesterek: Tizian, Palmavecchio, Veronese festményei, mind-mind Itáliára és Velencére emlékeztetnek.

(Folyt. köv.)

Fontos felvilágosítás!

A Pyramidon tablettát sokszor utánozzák, legtöbb esetben a vevő azonban nem is tudja, hogy utánzatot vesz. Figyeljen tehát mindenki a »Bayer« keresztre, amely egyedüli biztosíték arra, hogy tökéletes tisztaságú és biztos hatású szert vásárol. A

Pyramidon
TABLETTÁK

valódiak csak a »Bayer« kereszttel.

utasítást kapták, hogy maradjanak lakásukon, amíg értesítést nem kapnak.

A cseh nemzeti tanács elnöksége, melyben az összes cseh pártok képviselői helyet foglalnak, összeült és folytatólagos üléseket tart, hogy állandóan készenlétben legyen. A nemzetőrségi egyesülés kiáltványt bocsátott ki, amelyben föl hívja a katonai szolgálat alól fölmentetteket, hogy lépjenek be a nemzetőrségbe. A kiáltványt fel hívja a nőket is, hogy álljanak a hatóságok rendelkezésére.

Benes menekülésre készen!

Drezdából jelentik: A Dresdener Nachrichten szerint a Prága mellett levő Gablyi repülőtéren kedden délután 5 órakor egy katonai őrszolgálat letartóztatott egy magasrangú repülő tisztet, mert az egyik nyilvános helyiségben boros hangulatban kijelentette, hogy **állandó készenlétben tartanak egy hárommotoros repülőgépet, hogy Benest zavargások kitörése esetén külföldre vigye.**

Huszonegy órával elhalasztották Hitler kancellár és Chamberlain miniszterelnök találkoztát

Londonból jelentik: **Hitler és Chamberlain újabb találkoztát 24 órával elhalasztották. A két államférfi abban állapodott meg, hogy a múlt héten megkezdett tárgyalásokat csütörtök délután 3 órakor folytatják Godesbergben.**

A cseh választ az angol kormány csak szerdán vizsgálja át. Chamberlain utazásának 24 órával elhalasztását azzal magyarázzák, hogy a cseh válasz nem kielégítő és az angol kormány tanácskoznia akar Prágával. A Press Association szerint a cseh kormány válasza udvarias hangú ugyan, de ténylegesen az angol-francia javaslat elutasítását jelenti. A cseh kormány a döntést nyilván a házái döntőbírótság elé akarja vinni. Tekintettel arra, hogy Hitler követelése az, hogy a további diplomáciai tárgyalások ne legyenek, a helyzet kényes és a feszültség növekedett. Chamberlain szerdán még tanácskozik a kormány és a külügyi hivatal tagjaival.

A cseh-német határ Sachsenberg-Georgsthalnál, ahol igen sok szudéta-német lépte át a határt. Képen: a németországi határkőnél készült menekültekről és német határőrökről

Chamberlain kemény választ adott a munkáspárt vezérének

Londonból jelentik: A munkáspárti ellenzék vezére, Attlee úrnagy levelet intézett Chamberlainhez és abban a parlament haladéktalan összehívását sürgeti, hivatkozással arra, hogy a kidolgozott angol-francia tervezet egy szuverén állam feldarabolását célozza, a német államfő követelésére. Hangoztatja a levél, hogy mielőtt Anglia az új cseh határokért szavatosságot vállalna, meg kell kérdeznie a parlamentet.

Attlee úrnagy levelére Chamberlain a következőket válaszolta:

— A parlamentnek alkalmja lesz elfogadni, vagy elvetni a kormány javaslatát, a jelen pillanatban azonban nehéz és kétnyes tárgyalásokkal vagyok elfoglalva és ha a megoldandó problémákat nem kezelik kellő óvatossággal, az komoly következményeket idézhet elő Angliában. A parlamentet most összehívni és azt kívánom, hogy hosszú vitában vegyenek részt, mielőtt a tárgyalások folynak, lehetetlenné tenné feladatukat. A parlament összehívá-

sa megtörténik, míhelyt az ügy eléggé előrehalad.

A Press Association szerint

az angol kormánynak joga van saját kezdeményezésére cselekedni, még ha a parlamentet kész dolog elé állítja is.

A miniszterelnöknek választania kellett: vagy a szudéta-német kérdés békés megoldása elkerülhetetlen áldozatokkal, vagy: olyan méretű háború, amilyenre még nem volt példa. A Chamberlain által választott döntés, ha sikerrel jár, magát Csehszlovákiát is a megsemmisüléstől menti meg. Nehéz belátni, miért ne választaná Prága a két rossz közül a kisebbiket.

Lord Halifax külügyminiszter kedden egyórás kihallgatáson volt a királynál. Az ügynevezett belső kabinet tagjai hosszas megbeszélést folytattak Runcimannal, Guatkinnal és Corbin francia nagykövettel. Barcza György, magyar követ Halifax külügyminiszterrel folytatott megbeszélést.

Hitler kancellár repülőgépet küldött Imrédy magyar miniszterelnökéért

Imrédy miniszterelnök Kánya külügyminiszterrel együtt látogatta meg a vezérkancellárt. — Sikeresen járt a magyar államférfiak obersalzbergi utazása

Budapestről jelentik: Imrédy Béla miniszterelnök, Kánya külügyminiszter, Keresztes-Fischer Lajos altábornagy, vezérkari főnök és dr. Pataky Tibor államtitkár kíséretében kedden reggel 8 órakor repülőgépen Obersalzbergbe ment, hogy Hitlerrel és Ribbentropal a cseh kérdést megbeszélje. A tanácskozás befejezése után a magyar államférfiak azonnal hazaindultak Budapestre.

A Magyar Nemzet értesülése szerint Hitler nétfőrről kedde virradó éjszaka saját repülőgépét küldte a magyar államférfiakért, hogy velük személyes eszmecsere folytasson és tájékoztassa Imrédyt az elmúlt napok és órák eseményeiről. Hitler célja továbbá az volt, hogy megtudja, melyek Magyarország kívánságai és előterjesztései a cseh eseményekkel kapcsolatban, különösen a felvidéki magyarság sorsát illetően, a Chamberlainnal való döntő tanácskozás előtt. A magyar államférfiakat estére szintén a német birodalmi vezér és kancellár repülőgépe hozta vissza Budapestre.

A Német Távíratok Iroda a magyar államférfiak németországi útjáról a következő jelentést adta ki:

— Imrédy miniszterelnök és Kánya külügyminiszter kedden délelőtt Obersalzbergben megbeszélést folytattak Hitler birodalmi vezérrel és kancellárral. A megbeszélésen német részről Ribbentrop birodalmi külügyminiszter is részt vett. Német politikai körökben úgy tudják, hogy Imrédy és Kánya a Hitler kancellárral folytatott megbeszélésen a cseh problémát, a szudéta-német népcsoport és a csehszlovákiai magyar nemzetiség szempontjából vették vizsgálat alá. A magyar miniszterek feltizenegy óra tájban érkeztek az eineringi repülőtérré és 11 órakor érkeztek meg Obersalzbergbe. Délelőtt Hitler birodalmi vezér és kancellár ebéden látta vendégül a magyar vendégeket.

A német távíratok iroda másik jelentése szerint a magyar kormányférfiak obersalzbergi látogatásának célja az volt, hogy megbeszéljék a tartóhatatlan csehszlovákiai állapotokat. Hit-

ler a német problémát ismertette, a magyar miniszterek pedig behatóan ismertették az egész magyar népnek a csehszlovákiai magyarok önrendelkezési jogai iránti ugyanilyen

Románjelzésű gépkocsi súlyos szerencsétlensége Magyarországon

Draghici bucuresti ezredes Győr mellett elgázolt egy öregembert, gépkocsija pedig tának vágódott és összetört. Az ezredes felesége és gyermekei megsebesültek

Győrből jelentik: Kedden este a bécs-budapesti műúton Németországból Budapest felé tartott egy „R. 3114” jelzésű román gépkocsi. Az autóban N. Draghici bucuresti ezredes ült feleségével, kisfiával és kisleányával. Gönyű község közelében az országúton a kocsi elé került Török József, 65 éves tehénpásztor, aki süket és nem hallotta a szabályszerű túlközlést.

Trikál József:

Azujszellemiség

Fűzve 105 Lei.

Trikál József professzort régóta ismeri a művelt magyar olvasó. Mindenki tudja, hogy nem az élettől elvonatkoztatott elméleti problémák foglalkoztatják ezt a világviszonylatban is nagy bölcselőt. Ő benne és együtt él a korral, nem marad a tegnappal, hanem mindig azokkal a kérdésekkel foglalkozik, amelyekkel a ma vet fel. Ez a könyve is a modern kor aramlatokat veszi a filozófia mikroszkópja alá s teszi a metafizika analízis lombkjába. Így bontja fel az aramlatokat a legaprókéssőbb elemekre s így teszi lehetővé az olvasó számára, hogy minden aramlatot valódi értéke szerint becsülhessen.

rendíthetetlen követelését.

A magyar kormányférfiak délután vissza is érkeztek Budapestre, ahol az országgyűlés számos tagja és sok közéleti előkelőség üdvözölte őket. Imrédy és Kánya láthatólag igen jókedvűen és megelégedett hangulatban szállottak ki a repülőgépből.

Hitler német birodalmi vezér és kancellár a magyar államférfiak távozása után Obersalzbergben Lipszky berlini lengyel követet fogadta kihallgatáson.

Horthy kormányzó Németországba me y vadászra ra

Budapestről jelentik: A Magyar Távíratok Iroda jelentése szerint Horthy Miklós kormányzó, Göring vezértábornagy korábbi meghívásának eleget téve, Kelet-Poroszországban egy-két napot vadászaton tölt.

A magyar diáksón tüntetés a baráti államot melet

Budapestről jelentik: Kedden éjszaka több ezer diák elénk rókonaszenvünetelést rendezett az olasz, német, lengyel és angol követség előtt. A tüntetők a felvidék visszacsatolását követelték.

A román sajtó szerint sikerrel járt Imrédy és Kánya úna

Bucuresti. Saját tud. A reggeli román lapok több jelentést közölnek Horthy Miklós magyar kormányzó és a magyar államférfiak németországi látogatásairól. A Timpul genfi különtudósítója azt telefonálja lapjának, hogy a magyar magatartást nagymértékben kommentálják ott.

Ugyane lap magánjelentése szerint a keddi esti órákban az a hír terjedt el Budapesten, hogy a magyar államférfiak látogatása teljes sikerrel járt, mert Hitler hajlandónak mutatkozott sikraszállani a csehszlovákiai magyarokért.

Draghici ezredes fékezett, de a kocsi megcsúszott és sárhányója elkapta a pástort és egy eperfa tetejére dobta. Az öreg ember véresen, holtan zuhant le a fa tetejéről. A gépkocsi egy oszlopnak ütközött, felborult, összetört és utasai kiröpültek belőle.

Nem sokkal később egy másik román jelzésű gépkocsi érkezett a helyszínre. Az ezredes, aki súlyos sebesülten feküdt az úton, arra kérte a megállított autó utasait, hogy legyenek segítségére. Az autó vezetője azonban azt felelte, hogy nem ér rá — és továbbrobogott. Pár perc múlva a csorvási katolikus plébános haladt ott el kis, kétüléses sportkocsijával. A plébános az ezredes hat éves, Alexandru nevű kisfiát fölvette maga mellé és mivel több férőhely nem volt kocsijában, berobogott vele a győri kórházba, ahonnan azonnal a mentőket küldte ki a család többi tagjának beszállítására. A mentők a győri kórházba szállították az ezredest, aki kéz- és lábtörést és súlyos belső sérüléseket szenvedett. Feleségét és kisleányát a helyszínen kötözték be a mentők és őket is Győrbe vitték, ahol egy szállodában helyezték el, miután nekik kórházi kezelésre nem volt szükségük.

Mussolini százezer ember előtt mondott beszédét Udinében

Rómából jelentik: Mussolini kedden délután Udinében, közel százezer főnyi tömeg előtt beszédet mondott. Beszéde során a tömeg megújuló, lelkes ünneplése közben visszajelentést velett a faszizmus tizenhat éve és az ezidő alatt elért hatalmas eredményekre, megállapítva, hogy Olaszország, mely újra birodalom lett, ma erősebb, mint valaha. Olaszország azt akarja, hogy féljenek tőle és nem törődik mások gyűlöletével. Azt akarja, hogy a világ megismerje ezt az új, faszista Olaszországot, a kemény, elszánt és harcias Olaszországot.

Csütörtökön gázvédelmi gyakorlatokat tartanak az egész országban

Bucurestiből jelentik: Szeptember 22-én, csütörtökön az egész ország területén nagy gázvédelmi gyakorlatok lesznek. Délben 12 órakor ugyancsak a városokban és falvakon megszólalnak a szirénák és vészjelek. Ez a gyakorlat főleg a lakosság gyors biztonságba helyezésének lehetőségét fogja próbára tenni. A riadó pillanatában úgy a járőrelők, mint a hatósági tisztviselők és a különböző vállalatok alkalmazottjai a kijelölt rendőrk és csendőrök irányítása mellett a kijelölt menedékhelyekre menekülnek.

Este 11 órakor az egész ország teljes sötétségbe borul. Az esti gyakorlat gyújtó- és gázbombahatámadásokkal lesz összekapcsolva.

Fizethet-e egy részvénytársaság alkalmazotti adót?

Kolozsvár. Saját tud. A központi adóügyi bizottság legutóbb hozott elvi döntvényei most jelentek meg a hivatalos lapban és ezek között a döntések között a bizottság választ ad arra a kérdésre is, hogy két részvénytársaság között létrejött, díjazott megbízási szerződés alkalmazotti szerződésnek tekinthető-e és így alkalmazotti adó alá esik-e vagy sem. Az adóügyi bizottság a következő döntést hozta: Az adótörvény 43. szakasza értelmében csupán a fizikai személyek által felvett javadalmazások esnek alkalmazotti adó alá.

Tekintettel arra, hogy az úgynevezett munkaszolgáltatási szerződés, amely két r. t. között bizonyos meghatározott munka elvégzése céljából jön létre, tulajdonképpen díjazott megbízási szerződés, melyből származó jövedelmek a munkálatokat teljesítő r. t. jövedelmének megadóztatása során szintén megadóztatnának, a bizottság úgy döntött, hogy a r. t. között létrejött munkaszolgáltatási szerződést nem lehet külön alkalmazotti adóval megírni. (1938. jan. 26. 46842. szám.)

Megjelent az állampolgári névsorból töröltek helyzetét rendező királyi rendelet

Egyéves vagy háromhónapos tartózkodási engedélyt kapnak az idegenné nyilvánított lakosok

Bucuresti. Saját tud. Ötölsége II. Károly király Imandi igazságügyminiszter előterjesztésére törvényrendeletet írt alá. A törvény szabályozza azoknak a helyzetét, akiket töröltek a román állampolgárok névsorából. Az egyszakaszos törvényrendelet szövege a következő:

Azok az egyének, akiket a 189-1938. számú törvényrendeletnek megfelelően töröltek az állampolgári kimutatásokból, vagy az állampolgári jogok megadására vonatkozó más névsorból, ezentul a külföldiek ellenőrzésére vonatkozó intézkedések hatálya alá tartoznak. A tartózkodási engedélyt három hónapra állítják ki azoknak, akik 1916 augusztus 16-á előtt az Ókirályságban laktak és külföldi védelmet élveztek, továbbá azoknak is, akik 1918 március 27-e után Beszarábiában telepedtek le, vagy 1918 október elseje után Bukovinában és Erdélyben voltak. A többi érdekeltnek egy évre adják ki a tartózkodási engedélyt. A tartózkodási engedély iránti kérés beadása kötelező az állampolgársági jegyzékből töröltekre

nézve egy hónapon belül, amikor a törlési határozat véglegessé válik, azokra nézve pedig, akikre vonatkozólag a határozat a jelen törvény kihirdetése előtt történt meg, a törvénynek a hivatalos lapban való közzétételétől számított egy hónapon belül.

Október tizenötödikéig hosszabbították meg az idegen állampolgárok jelentkezésének határidejét

Bucuresti. Saját tud. Most van folyamatban az idegen állampolgárok rendes évi ellenőrzése. Okmányaik benyújtásának határideje szeptember 20-án volt megállapítva Ezt a határidőt azonban a belügyminiszterium október 15-ig meghosszabbította, hogy az érdekelteknek legyen idejük okmányaikat beszerezni.

Egy kolozsvári mozgóképszínházban fogták el a temesvári iskolanővérek iskolájának betörőjét

A rabolt 80 ezer leiből kiöltözködött és aranyórát vásárolt a rosszútra tévedt fiatalember. Társa a fővárosba szökött

Temesvár. Saját tud. Nemrégiben nagy feltűnést keltett az a betörés, amelyet ismeretlen tettesek a Miaszonyokról nevezett iskolanővérek új iskolaépületében követtek el. Miként annakidején jelentették, a betörők a hatalmas épületben minden terembe benyitottak és ahol zárt ajtóra találtak, azt álkulcsal nyitották fel. A természetani szertárból számos drága műszert akartak magukkal vinni, ezeket be is csomagolták már, mire az iskola irodájában megfelelőbb zaakmánya bukkantak. Az asztaliókokban kezeltákat találtak, amelyekben nagy összegű pénz volt. A beiratási díjakból, az internátusra való befizetésekkel összesen nyolcvanhétezer lei volt együtt: ezt a pénzt vitték el a tettesek és a műszereket otthagyták.

A nyomozást természetesen erőlesen megindította a rendőrség, de semmiféle olyan nyom nem állt a rendelkezésére, amely eredményre vezetett volna. Annyit tudtak csak megállapítani,

hogy a betörők nem rendelkeztek megfelelő helyi ismerettel, különben nem hatoltak volna be minden egyes szobába, még a tantermekbe is.

Értésítették a betörésről a nagyobb városok rendőrhatalóságait és azt is közölték, hogy a tettesek női ruhadarabokat is elvittek. Ez a körülmény játszott közbe ahhoz, hogy az Iskolanővérek iskolájának betörői közül az egyiket Kolozsváron elfoghassák. Csémiczky Imre temesvári rendőrkormányzó Kolozsvárra utazott, hogy a betörőt Temesvárra hozza. Már meg is érkezett egy jól öltözött fiatalemberrel, aki hatalmas bőrrondót cipelt magával.

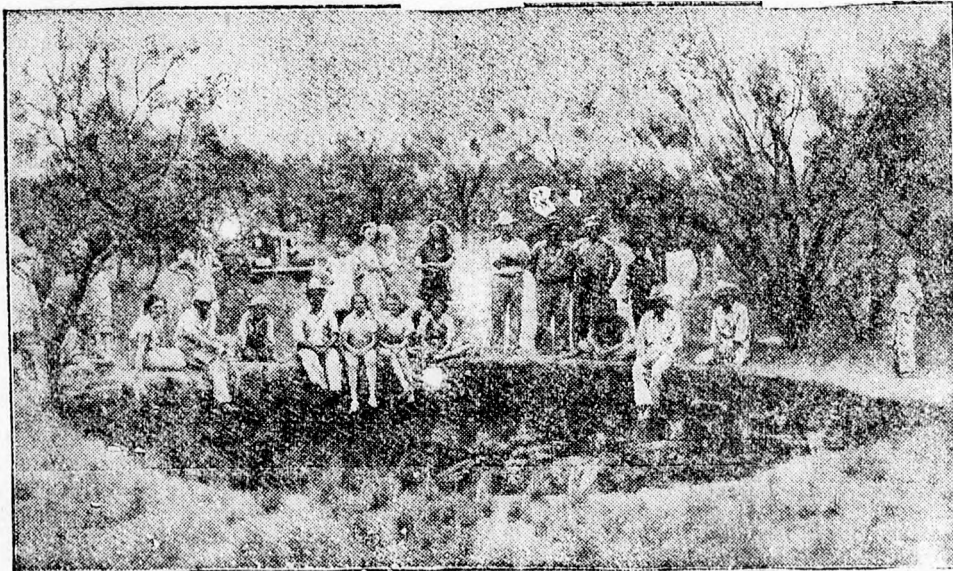
Halpern Jenő huszéves fiatalember a tettes. Saját elbeszélése szerint Kolozsváron a mozgóképszínházban fogták el, egy razzia alkalmával. A razziat tartó komiszár megkérdezte a nevéét és hogy hová való s amikor hallotta, hogy temesvári, rögtön kijelentette:

— És itt van a női ruha is! Velünk jön!

A betörő ugyanis a kabátja alatt női ruhadarabot viselt, mivel fázott s a komiszár emlékezett a temesvári betörésről szóló értesítés adataira. Annyira meglepő volt ez, hogy a betörő még ma is úgy tartja, hogy elárulták s a rendőrség egyenesen kereste őt. A lopott pénzt elköltötte: öltönyöket, cipőt, aranyórát, aranyláncot vásárolt és másként is költekezett.

Halpern Jenő, akit ismerősei Jancsinak neveznek, szerencsétlen fiatalember. Atyja már rég elhalt, anyja Amerikába vándorolt ki. A fiu magára maradt s bár inasnak adott, nem vette komolyan a mesterséget, mindenféle csinyt követett el, úgy hogy a szamosújvári javítóintézetbe került. Amikor onnan kiszabadult, senki sem merete felfogadni. Végül az egyik temesvári kereskedő alkalmazta kifutófiúnak, de egy inkasszó alkalmával eltűnt a beinkasszált ezer leiel. Akkoriban kalandokra vágyott és Bucurestibe akart menni. Idővel tényleg Bucurestibe került, de nem tudott megélni és így tért vissza Temesvárra. Vagy két napig a Béga partján csatangolt s aztán — ahogy elmondja — az éhségtől hajtva, elhatározta, hogy betörést követ el. A józsefvárosi zárda közelében lévő Thomas-féle csokoládégyárba be is hatolt, de erős páncélzsekereyre bukkant. Hogy ezt feltörhesse, alkalmas szerszámra lett volna szüksége. Így a zárda kerítésén át az iskolaépületbe tört be.

A fiatal betörő kihallgatása még folyamatban van. Hír szerint Halpern nem követte el egyedül a betörést és társát Bucurestiben állítólag már el is fogták. Hogy ennél mennyi maradt meg a lopott pénzből, még nem tudni.

Texasban egy órlási meteor olyan erővel hullt le az égből, hogy tíz méter mély krátert ásott, magával rántva a mélybe hatalmas fákat is gyökerestől. Amerikai tudósok expedíciót szerveztek a meteoritkísérésére. Képünk az expedíció tagjait ábrázolja, a meteor által szakított üregnek a szélén

Az erdélyi gazdák nagygyűlései Dicsőszentmártonban és Sáromberken

Dicsőszentmárton. Saját tud. Két hatalmas magyar gazdaggyűlés jelezte, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet mozgásszabadságának biztosítása után fokozottabb mértékben igyekszik kötelezettségét teljesíteni. Mind a két megnyilatkozás a magyar gazdatársadalom egységének és öntudatának szellemében zajlott le.

A Küküllői Gazdasági Egyesület, mint ismeretes, elsőnek csatlakozott az újjászervezett EGE mozgalmához s jelenleg mint annak leányegyesülete fejt ki rendkívül figyelemreméltó tevékenységet.

A megyei magyarság vezető egyéniségei sorában ott láthattuk dr Gyárfás Elemért, a megyei egylet elnökét, Pekri Géza alelnököt, Fejér Pál radnóti esperest, Szekeres György vámosudvarhelyi földbirtokost, Gvidó Béla nyug. unit. esperest, továbbá gr. Bethlen Adám, gr. Bethlen Gábor (Bonyha), Szentiványi Gyula (Harangláb), dr. Barabás Béla volt képviselő, Eperjessy Béla földbirtokos (Mikfalva), dr. Baán Andor (Bonyha), Debreczeni Géza (Héderfája), Tempfly János igazgató vezetésével a radnóti fölműves iskola 15 növendéke, Horváth Zoltán tanár, László János szőkefalvi földbirtokos, Botár Árpád intéző (Radnót), stb. stb. Az alábbi falvakból pedig tekintélyes számú kisgazda jelent meg: Csapó, Marosugra, Kerelőszentpál, Búzásbesenyő, Radnót, Szőkefalva, Gálfalva, Csüdöttele, Pócsfalva, Abosfalva, Miskefalva, Dézsfalva, Harangláb, Bonyha, Csávás, Héderfája, Széplak, Dombó, Ádamos, Sövényfalva, Királyfalva, Küküllővár, Boldogfalva és Borzás.

A gazdanap a vásártéren megtartott állatkiállítással kezdődött. Szakemberek véleménye szerint általában jó anyagot hajtottak fel a gazdák. Az Erdélyi Gazdasági Egylet az állattenyésztési színvonal emelése érdekében a domboi gazdakörnek gyönyörű tenyészapaállatot hoztatott. A bíka utódait is kiállították. A gyönyörű borjúknak rengeteg csodálója akadt. Hasonlóképpen az EGE sertésakciójából származó disznóknak is.

A Pekri-kertben megrendezett mezőgazdasági gépkiallítás rendkívül nagy látogatottságnak örvendett.

10 órakor a katolikus, református és unitárius templomokban Istentiszteleteket tartottak. A gazdanap keretében megtartott közgyűlés pedig pontosan déli 12 órakor vette kezdetét az unitárius egyház tanácstermében, amit zsúfolásig megtöltöttek az összesereglett magyar gazdák.

Az elnöki megnyitó

Dr Gyárfás Elemér elnöki megnyitójában meleg szavakkal üdvözölte az EGE megjelent képviselőit és javasolta, hogy a közgyűlés küldjön üdvözlő táviratot dr Szász Pálnak, akit fontos közéleti dolgok akadályoztak meg abban, hogy a gazdaünnepen résztvegyen. A közgyűlés az indítványt nagy lelkesedéssel vette tudomásul. Gyárfás Elemér megnyitószávaiban rámutatott arra, hogy a 65 éves vármegyei egyesület az utóbbi két éve, amióta az Erdélyi Gazdasági Egylet átszervezték, erősebb ütemben dolgozik. Az ország gazdasági erejét a mezőgazdatársadalom teljesítő-képessége határozza meg, éppen ezért nagy szerepet tölt be az állam életében.

Az elnöki szavak után Bónyi István titkár felolvasta az évi jelentést, melynek minden egyes sora a munka eredményeit szemlélteti. Az évi jelentésből megtudhattuk, hogy az EGE útján sertéseket, tenyészállatot, állatgyógyászati szereket, Gül-baba burgonyát, fél vagon vetőmag zabot, ugyanennyi árpát és ólomzárólt löherét juttattak a gazdáknak, tanfolyamokat rendeztek stb. Majd megemlékezett dr Pálffy Ferenc és Pataki Sándor nemrégiben elhunyt igazgató-vaiaszmányi tagokról.

Dániel Elemér ügyvezető-alelnök bejelenti, hogy az EGE felügyelőknak nevezte ki, emiatt lemond az eddig viselt tisztségéről. Az elhatározást sajnálattal vették tudomásul.

Ezután Telegdy László, az EGE központi felügyelője emelkedett szólásra:

Dr Szász Pál, az EGE elnöke, súlyos elfoglaltságaira való tekintettel nem tudott eljönni. Az ő képviselőjeként jöttem el, hogy szeretetteljes üdvözlőmet tolmácsoljam. Dániel Elemér azért távozik az elnöki székből, mert jövőben mint

az EGE felügyelője fogja, ennek a vidéknek az érdekeit szolgálni. Meg kell mondanom, hogy az EGE miért szervez itt is felügyelőiséget. Ismeretes, hogy a küküllői Gazdasági Egylet volt a legelső, amelyik az átszervezett EGE mozgalmához csatlakozását jelentette be. Eddigi tevékenységével viszont példát mutatott. Teljes joggal tarthat tehát igényt arra, hogy a központ különös figyelmet szenteljen az itt élő magyar gazdatársadalomnak. Másrészt viszont a munka folyamatosságának biztosítása érdekében szükség van arra, hogy lehetőleg minden körzetnek meg legyen a maga felügyelője.

A továbbiak során elmondotta, az EGE mindig számúzte sorából a napi politikát. Nagy elégtételül szolgál azonban, hogy a magyar gazdatársadalom szervezetének erősödése, az állandó munka és az elnök fáradozásainak eredményeként sikeresen sikerült biztosítani a zavartalan működést. Két és fél éves küzdelemnek az eredménye, ami viszont azzal a nagy kötelezettséggel jár, hogy a jövőben szélesebb alapon kell folytatni a munkát.

A marosmegyei Sáromberke vasárnap szintén nagy gazdaünnepet tartott. Már napokkal azelőtt olyan hatalmas érdeklődés nyilvánult meg, amilyenre a rendezésnek sem számíthatott. Gróf Teleki Károly földbirtokos Rápolthy Albert gazdaköri elnökkel vállalták a gazdanappal járó nehéz és fáradságos, de eredményekben gazdag és megnyugtató munkát.

A gazdanapon több mint ezer kisgazda jelent meg. Ott voltak a vidék birtokosai és a vásárhelyi magyar értelmiség számos képviselője. Dr Szász Pál képviselőjében Mikó László kerületi felügyelő, a Marosmegyei Földműves Szövetség elnöke, míg az EGE központjából Szeghő Dénes állattenyésztési felügyelő jelentek meg.

Reggel a gazdák végignézték a fejversenyt, megtekintették az állat- és terménykiállítást. Az állatkiállításon kitűnő tenyészanyag szerepelt. Az EGE sertés-akciójának itt is látni lehetett a gyönyörű eredményeit. A terménykiállítás viszont az EGE vetőmag-akciójából is izeltöt nyújtott. A háziipari kiállítás összeállítását gróf Teleki Károlyné végezte, lelkes magyar asszonyok támogatásával — nagy hozzájárulással.

Pontosan 10 órakor Istentisztelet vette kezdetét, amelyen a nagyszámú református egyházi dalnok Cséh Zoltán karnagy vezetésével szerepelt. A templomozás után a hallgatóság gróf Teleki Károly kastélyának udvarára vonult, ahol Rápolthy Albert gazdaköri elnök üdvözölte az EGE kiküldöttjeit.

Mikó László beszédében az EGE elnökének

P. Hitler József S. J.:

Spanyol tűztenger

Nincs Európában ország, hol égetőbb aktuálisással jelentkeznének a katolicizmusnak létkérdéssel összefüggő problémái, mint Spanyolországban! Olasz légiók és német különítmények állnak ott szemben szovjet hadosztaival, két nemzet bombavetői dübörögnek a spanyol városok és falvak felett, népek szabad csapatai harcolnak egymás ellen mindkét oldalon: valamért... A küzdelem látszólagos megoldása — nagyhatalmi érdekek összecsapása és szinte politika-alatti erőfeszítés — könnyen elsiklást enged tévmagyarázatok felé. Az olasz, francia, angol, német, szovjet-orosz érdekek robbannak össze spanyol földön: a Földközi-tengerért, a földközti-tengeri hatalmáért, az évszázadokért — ez a látszat!

A spanyolok háborúja ez? Miért szenved a spanyol nép öt nagyhatalom légibombáinak és arénájainak tűzterében? Mi az ama apokaliptikus tűztenger lángjaiban? — Erről szól a „Spanyol tűztenger”!

Ara kartonkötésben 80 lejt és portó

— Bejelentettem — folytatta —, hogy az illetékes kormányzati szervek már ki is adták az erre vonatkozó rendeleteket.

A gazdakörök bármikor gyülekezhetnek s azt csak a községi bírónak kell bejelenteniük.

Beszéde végén ismertette az EGE különböző akcióit és felhívta a gazdaközönséget a most már zavartalanul működő EGE fokozottabb megerősítésére és támogatására.

Gyárfás Elemér érdekes megállapításai

Gyárfás Elemér köszönetet mond az Erdélyi Gazdasági Egyletnek a magyar gazdatársadalom érdekében kifejtett tevékenységéért és a most elhangzott útbaigazításokért.

— Sok minden, — amire támaszkodtunk, elszűnyedt — mondotta. Egyedül biztos, amire támaszkodhatunk: az anyaföld. Ez az, amire saját jövőnket építhetjük, készséggel követjük tehát az EGE útmutatásait.

A közgyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Délután 4 órakor gazdaköri mintagyűlést tartottak, amit Seyfried Ferenc vezetett le. Madár István a modern trágyakezelésről, Szász Ferenc felügyelő a műtrágyák jelentőségéről, Korponay Kornél gyümölcsstermési kérdésekről tartottak tartalmas előadásokat.

A mintagyűlés után a vármegyeház helyiségében reggelig tartó táncmulatság volt.

A sáromberki nagy gazdaggyűlés

Üdvözlőletet tolmácsolta s rámutatott arra, hogy a gazdanap a magyar gazdatársadalom öntudatának a bizonyítéka.

— A magyar gazda ereje az összetartásban, közösségi munkában és kitartásban rejlik. Ha ez a három feltétel megvan, akkor a fáradozásainkat biztos siker koronázza. Éppen ezért arra kell törekednünk, hogy táborunk gyarapodjék, mert csak így tudunk a követelményeknek megfelelni.

Mikó László ezután ismertette az EGE különböző akcióit és rátért a nemes búzavetőmag kiosztásának a kérdésére. Szakszerű felvilágosításokat nyújtott.

Szeghő Dénes, az EGE állattenyésztési felügyelője behatóan foglalkozott az általános állategészségügyi kérdésekkel, a színvonal-emeléssel, állatbiztosítással stb. Példaadónak látja a sáromberki gazdakör kebelében megalakult állatbiztosító társaságot, mely 1.600.000 lejes összegre van beszerelve. Két és fél év alatt 80.000 lejt kárdíjat fizetett ki. A kárdíjhozjárulás évi 2 és fél százaléka a biztosított tőkének. A tartaléktőke viszont már 22.000 lejt tesz ki.

Angli Balázs gyümölcsstermészeti kérdésekről tartott előadást. A közeledő után kiosztották a kiállítási érmeket és okleveleket, majd a sportbemutatókra került sor.

Kolozsvári kezdeményezés a kötöttárúgyarak szindikátusba való tömörítésére

Kolozsvár. Saját tud. Kolozsváron előkészítő bizottság alakult azzal a céllal, hogy az ország kötöttárú üzemeit szakmai szindikátusba tömörítse. A bizottság évégett körlevéllel fordult a szakmai gyárakhoz. A körlevélben lefektetett tervet szerint a szindikátus București székhellyel fog megalakulni, mint külön jogi személyiség.

A szindikátus keretén belül annyi körzetet állítanak fel, amennyit a szakmabeli gyárak felvesse és természetes csoportulása megkíván. Minden egyes körzet önmaga intézi belső szervezeti ügyeit, saját lokális ügyeinek elintézésére külön irodát tart fenn, de egyúttal minden körzet tagja a központi szervezetnek, amely Bucurestiben az országos érdekű ügyeit intézi a szindikátusnak.

Az egyes cégek az ügyvezetéssel járó költségek fedezésére körzeteikhez tagdíjakat fizetnek be, melyből a körzetek a központi vezetés költségeihez hozzájárulnak. Ugy a körzetek irodája, mint a fővárosi központi iroda az általános adminisztrációs teendőknél kívül, az egyes cégek külön ügyeinek elintézését is vállalja, megállapított honorárium ellenében. A szindikátus céljai közé sorozza a nyersanyagbeszerzés kérdésének megoldását is. A szervezési munkálatokkal a kolozsvári Fides kereskedelmi irodát bízták meg.

HIREK

MAGYAR LAPOK Keresztény magyar napilap

Nagyvárad, Strada Regele Carolii. 5.

ELOFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 500, fél évre 300, negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.
Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István.**
Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Üzv. Szamosujvári Simay Geróné Brösztel Katalin halála

Nagyvárad. Saját tud. Tragikus haláleset híre terjedt el ma, a kora délelőtti órákban Nagyváradon. Özvegy Szamosujvári Simay Geróné, Brösztel Katalin hirtelen elhunytáról szóltak ezek a hírek, amelyek az elhunyt közeli ismerősein kívül, mely megrendülést keltettek a város társadalmának szélesebb rétegeiben is, miután özvegy Simayné nővére Brösztel Lajos nagyvárad apát-kanonoknak, az olasz-plebánia évtizedeken át volt plebánosának.

Özvegy Simay Geróné, Brösztel Kata 68 éves kora ellenére, röviddel ezelőtt még részt vett minden vallási és jótékonyági megmozdulásban s friss erőben tevékenykedett, úgy-hogy senki sem gondolt arra hogy, váratlan hírtelenséggel bekövetkezhet a tragikus vég. Még néhány nappal ezelőtt is társaságokban, utcán látszólag teljes erőben mutatkozott s a lappangó szívbetegségére sem ő, sem hozzátartozói nem gondoltak. Ma reggel azonban öltözködés közben a nagyszony hirtelen rosszul lett s szívbénulás következtében pillanatok alatt bekövetkezett a halál.

Az elhunyt nagyszony ismerőseit s a római katolikus hívek tömegét egyaránt megrázó hír őszinte részvét formájában jut kifejezésre s a résztvevők egész serege keresi fel Brösztel Lajos apátkanonokot, akit az elhunyt leányán és másik testvérén, Brösztel Endrén kívül elsősorban érint a gyász.

Mély részvétet kelt egyébként a hír Nagyvárad társadalmán kívül Margittán is, ahol Brösztel Lajos hosszú ideig plebános volt s így az ottani társadalom nővérét is közelről ismerte és szerette.

Az elhunyt nagyszony temetése csütörtökön délután lesz a Bucurestilor 19. szám alatti kanoniki gyászházból. Lelkiudvéért az engesztelő szentmiseáldozatot szeptember 23-án, pénteken reggel 8 órakor mutatják be a székes-egyházban.

Jon Isaint sajtóreferensé nevezték ki. Nagyvárad. Saját tud. Jon Isaint, a Nagyváradon jól ismert és közszeretett örvendő fiatal vármegyei tisztviselőt, aki a sajtóiroda vezetője volt, a Szamos tartomány sajtóreferensévé nevezték ki.

UJJÁSZERVEZIK HOLLANDIÁBAN A LÉGI HADERŐT. Amszterdamból jelentik: November elsején hajtják végre a holland légierők tervbe volt ujjászervezését. A holland katonai repülést, mint külön fegyvernemet, új parancsnokság alá helyezik. Jelenleg három repülőezred felállítását tervezik. Az első ezred állomáshelye Bergenben, az Északi-tenger partja közelében lesz, a második ezred Amszterdamban, vagy Rotterdamban fog állomásozni, a harmadik, a kiképzőezred állomáshelye a sösterbergi repülőtéren lesz.

A tulkönyvi tanterv miatt sztrájkba léptek a diákok. Fokvárosból jelentik: A dél-rhodéziai Dombashawa állami bennszülött-iskolájának növendékei küldöttségileg panaszt emeltek az iskola igazgatóságánál, hogy a tantervet nem tartják elég nehéznek és ennél fogva nem várhatnak a tanítástól kielégítő eredményeket. Miután az igazgató kijelentette, hogy ragaszkodnia kell a tantervhez, a tanulók elhatározták, hogy bojkotálják az előadásokat.

Zürichi zárlat. Párizs 11.93 háromnegyed, London 21.28 egynegyed, Newyork 441 háromnyolcad, Brüsszel 74.52 fél, Milánó 23.25, Amszterdam 238.55, Berlin 176.60, Prága 15.18, Varsó 83.10, Belgrád 10, Bucuresti 325.

MINDEN NEGYEDIK EMBER FÖLDÖNFUTÓ KINÁBAN. Londonból jelentik: Sungkingben, az ideiglenes kínai fővárosban, hivatalos kimutatás 100 millióra becsüli a háború következtében Kinában menekültt és hajléktalanná vált személyek számát. Ez azt jelenti, hogy Kína minden negyedik lakosa földönfutó.

Félmillió per a felrobbant vadászfegyver miatt. Kolozsvár. Saját tud. Giurgiuman Traian kolozsvári tanár pert indított az egyik helybeli fegyverkereskedés ellen és közel hatszázezer lejt követel kártérítésként a kérdéses cégtől. A felperes keresetében elmondta, hogy a cégtől kermos puskaporral töltött golyókat vásárolt és amikor löni akart velük, a töltény fegyverének csövét szétrepesztette s balkezén az egyik ujját oly szerencsétlenül sebesítette meg, hogy operatív uton el kellett távolítani. A cég képviselője tagadta, hogy ennek következtében érte volna a tanárt a szerencsétlenség, egyben pedig kérte a bíróságot, rendelje el szakértők kihallgatását. A bíróság el is rendelte Bianu Vasile nagyvárad vadászati felügyelő és Roland Schneider fegyverszakértő kihallgatását.

SOK TIZEZER
megelégedett vevő bizonyítja, hogy a
„ZEPHIR“
kályha az összes kályhák között a
LEGJOBB
10 kilogramm fával fűt 24 órán át.
egy normál szobát
Szántó D. és fia, Oradea
Gyártja: „ZEPHIR“ tüzhely kályha gyára
Kapható mindenütt. Kerjen díjtalan árjegyzéket.

Tűz egy bányászi községben. Temesvár. Saját tudósítónktól. Mercyfalva bányászi községben, Friedl Adám gazdálkodó udvarán tűz támadt. Három vagon buza, egy istálló, valamint a gazdálkodó lakóházának egy része elpusztult. A kár megközelíti a félmilliót.

IDŐJÁRÁSKUTATÓ ÁLLOMÁS ÉPÜL RESICÁN. A központi meteorológiai intézet értesítette a resicai hatóságokat, hogy még szeptember hó folyamán meteorológiai állomást állítsanak fel a városban. Az új állomás elsősorban a légi közlekedéshez szükséges megfigyelésekkel fog foglalkozni.

Két hónapi fogházra ítélték a nagybányai munkásbiztosító pénztársát, Szatmár. Saját tud. A bányaváros nagy forgalmat lebonyolító munkásbiztosító pénztárnál, egy váratlan hivatalvizsgálat alkalmával, agyafurcsasággal kieszelt vizsgálókat rántották le a leplet. Horea Teodor hivatalosolga az irattárban elhelyezett és egyszer már kifizetett kiutaló leveleket ellopta, a kifizetést igazoló aláírást letörölte és az iratokat ismét beváltotta. Ilyen módon 90 ezer lej kárt okozott az intézménynek. A vizsgálók felfedezése után a szabadságon levő Horea ellen elfogatási parancsot adtak ki. A csendőrök akkor tartóztatták le, amikor szülőfalujában egy lakodalomban hangosan mulatott. A törvényszék Horeat egy év és kéthónapi fogházra ítélte. A tárgyalás folyamán hivatali hanyagságot állapítottak meg Munteanu Ioan pénztáros terhére is, akit kéthónapi fogházzal büntettek. Az ítélet ellen Munteanu fellebbezett. Fellebbezését a tábla elutasította.

Terményárak Kolozsváron. Saját tud. Uj buza 77-78 kilogrammos 400, rozs 50-60 kilogrammos 340, zab 40 kilogrammos 410, kukorica 380, fehérpaspuly 875, 0-ás liszt 910, 4-es liszt 840, 5-ös liszt 810, vegyes liszt 78 százalékos 800, 80 százalékos 790, kukorica liszt I. oszt. 510, II. oszt. 420, korpa 290, széna préselt 110, II. oszt. 95, lucerna és lóhere 130, buzaszalma 60 lej. Az árak vagononként a Kolozsvár kőszepénfűzés mellett métermázsánként értendők.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: A szép idő tovább tart, keleten kissé szeles és felhősebb lesz.

Feljegyzések

Készül a szlovákok második számú „pittsburgi szerződése”. Valahogyan úgy tűnik fel a helyzet, hogy Hlinka páter után vezér nélkül maradt a szlovákság. Az úgyan kétséges, hogy Hlinka páter milyen állást foglalt volna a csehszlovák válságban. Amíg azonban ő élt, volt kire felnézni; volt vezér, aki után elindulhattak. Ma a szlovákság, ha hallatja is néha a hangját, ez a hang nem eléggé határozott és főképpen nem hatásos.

Ha a „Slovák” egyik vezércikke il a címmel jelent meg: — A mi türelmünk már elfogyott — ez a hang semmivel sem élesebb a válság előtti hangoknál. A szlovákok türelme már régen elfogyott és tulajdonképpen sohasem fog el. Ma már a legkomolyabb eshetőségekkel kell számolnia a cseh köztársaságnak. Az eshetőségek latolgatásában azonban mitsem törődnek a szlovákok türelmével. Egyszerűen alig veszik őket tudomásul. A türelmüket pedig igyekeznek újra egy hosszulejárattal váltóval biztosítani.

A szlovákok — úgy látszik — belenyugszanak egy második „pittsburgi szerződésbe”. Jó nép, kedélyes nép, könnyen felejt. Pedig ma már tisztán állanak előttünk az első pittsburgi szerződés körülményei, kulisszatitkai és siralmas következményei. Erre a szerződésre Masaryk Tamás — a létrehozója azt mondotta, hogy „néhány eszelős bolond sajnálatos próbálkozása” és különben is ünnepe napon kötötték Amerikában, tehát nem érvényes. Ugyanakkor Wilson elnök előtt ezzel a „szerződéssel” bizonyította a cseh és a szlovák nép egységét és közös akaratát. Ez az úgy nevezett magas politika. A szlovákok ma is könnyeznek bele. Nem nehéz tehát megérteni, hogy egy elkéseredett pillanatban elfogyott a türelme.

Ma sokféle hangot hallhatunk szlovák részről. Az emigránsok tiltakoznak a „csehszlovák” frigy ellen. A vezérnélküli szlovákok hajlandók egy második „pittsburgi” komédiára. A helyzet mindenesetre úgy alakul, hogy a szlovákok az általános rendezésből ki maradnak. Ha ez megtörténik, akkor nagyon hosszulejárattal türelmem kell berendezkedniük az új keretekben. P. I.

MIKROFON A GAZÁLARCMBAN. Londonból jelentik: A belügyminisztérium légvédelmi osztályának laboratóriuma rádióbemondók számára különleges gázálarcokat készített, amelyeknek belsejébe apró mikrofont szerelnek, hogy biztosítsák a rádió üzemének folytonosságát légi- és gázátadás esetén is. Mindegyik rádióbemondó állomáson gáz- és bombabiztos stúdiót rendeznek be légitámadás esetére.

Hármas ikerborjúk. Pápáról jelentik: Homokbögöde községben ifj. Erdős Sándor gazda tehénének egyszerre három úszóborja jött a világra. Az állatok közül egy elpusztult, a másik kettő azonban életben van és szépen fejlődik.

Két fejzecsapással meggyilkolták álmában egy gazdálkodót. Zilahról jelentik: Titokzatos gyilkosság történt a szilágy megyei Magyarpaták község határában. Pop Flórián ötvenkilencéves magyarpataki gazdálkodó, aki mézkereskedéssel foglalkozott, szekerével hétfőn késő délután elindult a községből Zilah felé. A község határában azonban megállította a szekert, kifogta a lovakat és lepihent a fűbe. Valószínűleg el is aludt s álmában eddig még ismeretlen tettesek két fejzecsapással meggyilkolták. A bűntényre az hivatal fel a falubeliek figyelmét, hogy a szekérből kifogott két ló hétfőn éjszaka visszaérkezett a faluba. Kedden reggel a gazda keresésére indultak és hatalmas vértócsában megtalálták az erdő szelén. Az áldozat összehajtott feleköbátján feküdt, holmija mellette hevert és minden jel arra mutat, hogy álmában érte a halálos fejzecsapás. A kiszállott hatósági orvos megállapította, hogy Pop Flórián fejét két ütés érte és mindkettő halálos volt. A rejtélyes gyilkosság ügyében a csendőrség széleskörű nyomozást vezetett be. Valószínűnek tartják, hogy a szerencsétlen mézkereskedőt valamelyik haragosa ölte meg.

A nagyvárad Egitőiparosok Szöveisége tisztelettel felkéri a kőműves szindikátus tagjait, hogy 22-én, csütörtökön este 7 órakor tartandó szindikátusi taggyűlésen, a tárgysorozat fontossága miatt föltétlenül a pontos időben megjelenni szíveskedjenek. Elnökség.

13.12
303.41

Gyárak, ipartelepek, műhelyek figyelmébe!

Az üzemeknél felszerelt izzólámpák rászának vannak kitéve. A rászán gyenge fémszálas izzólámpát hamar tönkre teszi, ami egy év alatt óriási kárt jelent. — Az erős fémszálu „LUMEN” izzólámpa kitűnően bírja a rászán, tehát hosszú élettartamu

s emellett olcsó és kicsiny a villanyfogyasztása

A „LUMEN” izzólámpák főlerakata

BAZILLI-DEAK

Nagyvárad, str. Dr. Aurel Lazar No. 1.
TELEFON: 35-36.

Elgázolt egy gyermeket a tolató szerelvénny. Szatmár. Saját tud. A református temető melletti átjárónál súlyos vasuti szerencsétlenség történt. A Sziget felől beérkezett teherkocsikat rendezték. Az ór a sorompókat szabályszerűen leeresztette. Molcian János 13 éves szatmári fiú átbújt a sorompó alatt és a közeledő teherkocsit megelőzve, át akart jutni a túlsó oldalra, de a vasúti kocsi elütötte. A gyermek a sínek közé zuhant, ahol a kocsi keresztül gázolt rajta és levágta a bal karját. Molcian János bámulathajjító nyugalommal, egyetlen hang nélkül, a maga erejéből felállott, leült a töltés szélére és megvárta a kihívott mentőket. A kocsig is a saját lábán ment el. A kórházban műtétnek vetették alá. A szerencsétlenség ügyében a hatóságok vizsgálatot indítottak.

Temetés. Özv. szamosújvári Simay Geróné szül. Brósztel Katalin 68 éves korában elhunyt. Temetése, csütörtökön délután 5 órakor lesz a Calea Bucureștilor 19. számú gyászaházban. Erdélyi „Concordia”.

ALSÓBB OSZTÁLYBAN ÖTVEN, FELSŐBB OSZTÁLYOKBAN NEGYVEN TANULÓT VEHETNEK FEL A KÖZÉPISKOLÁK. Bucureștiből jelentik tudósítónk. A nemzetnevelésügyi minisztérium közli, hogy a középiskolai oktatási törvény a középiskolai tanulók számát az alsó négy osztályban osztályonként ötvenben, a felső osztályoknál negyvenben állapítja meg és ezt a számot semmi körülmények között sem szabad az iskoláknál túllépniük. Az iskolák ilyenirányú felvételei kéréseket nem fogadhatnak el.

SZÁZNEGYVEN UTAS A VILÁG LEGNAGYOBB AUTÓBUSZÁN. Newyorkból jelentik: A világ legnagyobb autóbuzsát Akronban (Ohio állam) helyezték forgalomba. A tízenöt méter hosszú kocsinak nyolc kereke van; száznegyven utast szállíthat; közepén a teteje és falai hajlítható gumilapokból készültek a fordulások és kanyarodások lehetővé tételére.

Széles Gábor bucsuja a nagyváradai közönségtől. Széles Gábor nagyváradai műkedvelő, aki városunkból elköltözik, szeptember 25-én, vasárnap este 9 órakor tartja bucsuelőadását a Református Kulturpalota színháztermében. Színré körül a Csárdáskirályné operett 3 felvonásban. Az előadásra már is felhívjuk a közönség figyelmét. Jegyek kaphatók a Gyenge-féle ékszerüzletben, Str. Alexandri vagy a Református Kulturpalotában. A rendezőség.

SZÁZEZER PENGŐ ÉRTÉKŰ ARANYAT AKART KICSEMPESZNI EGY ROMÁNIAI KERESKEDŐ NAGYKANIZSÁNÁL. Nagykanizsáról jelentik: A nagykanizsai vasúti állomáson a budapesti valutadetektívek a Trieszt felé haladó gyorsvonat utasainak útlevélvizsgálatakor figyelmesek lettek egy román útlevéllel utazó férfire. Megmotozták és százezer pengő értékben aranyrudat, Napoleon-aranyat és értékpapírt találtak nála. A valutadetektívek őrizetbe vették a román kereskedőt és Budapestre szállították. Nevét a nyomozás érdekében nem közölték.

Újra letárgyalják az illetőségi bizonyítványokat gyártó segédjegyző büntetését. Szatmár. Saját tudósítónktól. Az egész országban nagy feltűnést keltett, hogy a szatmarmegyei hatóságok a hiripi községében hamis illetőségi bizonyítványgyártat fedezték fel. Megállapították, hogy Velnitán Vasile segédjegyző, Lebovics Izidor szatmári ügynök felbujtására, olyan egyének részére, akik az állampolgársági revízió során illetőségi kért nem tudták igazolni, illetőségi bizonyítványt hamisított. Velnitán ezenkívül a község pénztárából nagyobb összeget is elkészelt. Velnitán három évi fogházra, Lebovicsot két évre ítélték. Felbuzzás folytán az ítéletet — formai okok miatt — megsemmisítették és elrendelték az ügy újratárgyalását.

ELHALASZTOTTÁK AZ ÚJ BÁNSÁGI VASUTVONAL MEGNYITÁSÁT. Temesvár. Saját tud. Jelentettük, hogy a Karánsebes és Resica között épített új vasúti vonal forgalmát szeptember 20-án nyitják meg. Bár a vonal teljesen elkészült, annak megnyitását most elhalasztották. A temesvári vasútigazgatóságon nem tudnak erről bővebben és várják az intézkedést, amely a megnyitás új időpontját megszabja.

Potom áron vesztegették el a Nápoly környéki parasztok a lezuhant utasszállító repülőgép közelében talált ékszereket. Rómából jelentik: Nápolyban letartóztattak két egyént, akiknél többmillió frank értékű ékszert találtak. Kiderült, hogy az értékes ékszereket jelentéktelen áron néhány paraszttól vásárolták. A parasztok az ékszereket Nápoly közelében azon a helyen találták, ahol áprilisban a tiranai esküvőről visszatérő utasszállító repülőgép lezuhant. A szerencsétlenség alkalmával tizenkilenc személy vesztette életét s a repülőgépen voltak azok az ékszerek is, amelyeket egy párizsi ékszerész megtekintés céljából vitt le Tiranába. A parasztok ezeket az ékszereket találták meg s vesztegették el.

HUSZMILLIÓS KÁRT OKOZOTT A TŰZVÉS EGY VILLANYTELEPEN. București. Saját tud. Kedden este a Tirgu-Jiul villanytelepen tűz ütött ki. Noha a helyi tűzoltóság rögtön a tűz oltására sietett és segítségül hívták a craiovai tűzoltóságot is, az egész telep minden berendezésével, gépeivel, épületeivel együtt leégett. A tűz okát még nem állapították meg. A kár meghaladja a húszmillió lejt.

A Magyar Tanító, Székely Gyula kitűnő tanügyi szemléje tartalmas számban jelent meg. Kiemeljük a következő cikket: Mit kíván a magyar felekezeti tanítóság? A szelistei nyári tanfolyam A virágos iskola nevelő hatása a környezetre. Beszámoló a székelyudvarhelyi továbbképző tanfolyamról. Ezeket kívül gazdag rovatok egészítik ki a számot. A Magyar Tanító megrendelhető évi 60 lei előfizetési áron, kiadóhivatala: Nagyvárad, Str. Tace Ionescu 6. sz. alatt van.

A Jóbarát legújabb száma a következő gazdag tartalommal jelent meg: Róza József: Mária királyné. — B. I.: Egy új csodaműszer. — Bálint József: Ismét nincs vezérünk. — Rácz József: Sirunk... sirtünk... (vers). — Dorosmay János: Apró töredékek. — Biró Vencel: A legendás szent király. — Ifj. Xántus János: Őszi filmhíradó. — Kajta Ferenc: Zoltárfordítások (versek). — Rácz József: Kölcsey Ferenc. — Milyen ember Sztalin? — Egy kis nyelvlecke. — Papp Asztrik: Micsit mondom... (vers). — Ilyés Sándor: Mi újság az aviatikában? — László Imre: Egy kis népművészet. — Papp Asztrik: Őszi dal (vers). — Incze Andor: Van-e emberi élet a Földön kívül? — Kósa János: A fehérkeresztes gáz. (Kalandos ifjusági regény. I.) — Fejtörő. — Fakadó rügyek. — Innen — onnan. — Szerkesztői üzenetek. — A Jóbarát előfizetési ára: egy évre 120 lei, egy száma ára 14 lei. Megrendelhető: Kolozsvár, Str. Kogalniceanu 2. sz. alatt, a lap kiadóhivatalában.

RÁDIÓ

PÉNTEK, SZEPTEMBER 23.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Gramofonlemez hangverseny közvetítése, melynek szünetében körülbelül 19.45 Hírek, időjárásjelentés. Majd 20.15 A gramofonhangverseny folytatása. 20.55 „A bűvös vadász”. Weber operájának közvetítése a stúdióból. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Feloivasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Hegedűszámok. 13.30 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákféltára. 17.45 Időjelzés. 18 „Székelyek Erdély védelmében.” Előadás. 18.25 Zongoraszámok. 19 Sportközlemények. 19.10 Cigányzene. 20.10 Előadás Eötvös Károlyról. 20.45 Aida opera lemezzel. 21.30 Külügyi negyedóra. 22.30 Hírek. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldről.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 24.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Szórakoztató zene. 20.20 Énekszámok. 20.45 Gramofonzene közvetítése. 21.15 Jazz-zene közvetítése, melynek szünetében körülbelül 21.45 Hírek, majd 22.20 A jazz-zene folytatása. 22.45 Étermi zene. Utána: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Feloivasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Lemezek. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Harcsányi Gizi meséi. 15.45 Időjelzés. 18 A posta műszaki tanácsadóinak közleménye. 18.25 A rádió szalonzenekara. 18.20 Közvetítés a Meini-gyár telephírelől. 20 Simonffy Kálmán szerzeményei. 21.15 Film- és táncdalok. 22.15 Hírek. 22.40 Budapesti Hangverseny Zenekar. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Táncclemezek. 1.05 Hírek külföldről.

TURISZTIKA

S. T. Vulturii — Sasok T. E. folyó hó 25-én, vasárnap reggel 5 óras indulással Pietrosa-Bulz-kő, Boga-vára és Fericei barlanghoz rendez kirándulást. Résztvételi díj 110—125 lej. Jelentkezni lehet Gyenge István ékszerésznél, Alexandri-u. 12. Mocsary Sándor irógépésznél Bul. Regele Ferdinand 13 és az Egyesületi irodában, dr. Lazar Aurel-u. 14.

Mint ismeretes, Olaszországban elrendelték, hogy a háború után letelepedett zsidóknak hat hónapon belül el kell hagyni az országot

Képünk egy olaszországi város egyik zsidó üzletéről készült. A cégtábla helyén feltűnő plakát hirdeti, hogy „elköltözés miatt végeladás” van a boltban...

SZÍNHÁZ-MŰVÉSZET

Nagyváradon lett baritonista Szende Ferencből

A nagy magyar operaénekes útja — a vidéki karmesterségtől a világhírre

Budapest, szeptember hó.

Néhány Szende Mátyás urat, a tolnamegyei Hant község érdemes igazgató-tanítóját és feleségét, Walter Anna asszonyt zenekét gyermekkel áldotta meg a jó Isten. Két fiú és két leány után, 1887 április 5-én ötödik gyermeknek jött a világra a familia későbbi személfénye, büszkesége: Ferkó, aki ma, ötven esztendő múltán vitéz Szende Ferenc néven az Operaház örökös tagja és a magyar szellemi kultúra egyik legértékesebb egyénisége.

A Mindenható kifürkészhetetlen akaratából két kis bátyuskáját korán elragadta a halál s Ferkó lett a családban az elsőszülött fiú. Érthető tehát, hogy alaposan elkényeztettek s még érthetőbb, hogy ennek következtében az amúgy is feltűnően élénk és elvenszemű gyermek irgalmatlanul rossz fickó, messze földön híres impostor lett. Mindent szeretett, csak tanulni nem s ha tehette, inkább a „torkát fájlalta”, minthogy iskolába menjen. Csak két tantárgy érdekelte: a hit-tan és az ének...

Alig mult hét éves, amikor már a pécsi székesegyházi énekiskola gyermekkorában énekelt. Öt esztendőn keresztül az ő vékony kis szoprán hangja csengett legélesebben, legtisztábban. Az öt gimnáziumi osztály után átkerült a tanítóképzőbe, amelyet három évig látogatott. Édesapja mindenáron papot akart belőle nevelni, de Ferkó nem érzett magában erőt ahhoz, hogy ennek a hivatásnak megfeleljen. Gondolatai, érzelmei és vágyai ekkor már inkább a művészet felé húzták.

Szende Ferkó kiállta a próbát

Korán tanult meg zongorázni — iskolaiévei alatt is sűrűn szerepelt mint szólóénekes. Sokan bátorították és igyekeztek rábeszélni, hogy legyen színész. A nagy biztatás úgy meghozta a kedvét, hogy a következő tanévben már be sem iratkozott a tanítóképzőbe, hanem elballagott Szabadhegyi Aladár szekszárdi színházigazgatóhoz és kijelentette, hogy színész akar lenni. A direktor meglehetősen immel-ámmal fogadta ezt az ötletet, nem sok jót remélt a kivasalt, jókölsejű „úrfiú”. De nem akarta elküldeni anélkül, hogy legalább próbát ne énekeltesse vele.

A többi már úgy történt, ahogyan az érzelmes német és francia regényekben szokott. Szende Ferkó kiállta a „próbát” és nemcsak szerződést kapott, hanem még havi harminc korona gázsira szóló ígéretet is. (Igaz, hogy ebből két hónap alatt mindössze nyolc koronát látott, mert hát szegény volt a társulat és gyenge a bevétel.)

Néhány hét múlva újból fordult egyet Ferkó gyerek sorsa. A társulat karmestere, aki szenvedélyesen gyűlölte az antialkoholistákat, e „férfiatlan és gerinctelen társaság sötét cselszövényei” fölött érzett bánatát olyan nagymennyiségű borba oldotta fel, hogy — mi tagadás — estére nem tudott a lábára állni. Sőt, még másnap délelőtt és másnap este sem. Nosza, nagy lőtás-futás kezdődött: ki tud zongorázni? Végre Ferenc bevallotta, hogy ehhez is ért. Erre leültették a zongorához, kezébe nyomták a Szulamit partitúráját és hajrá!... A próba is, az előadás is kitűnően sikerült. A direktort annyira meghatotta Ferenc sokoldalúsága, hogy külön jutalmat utalványozott ki számára: kettő, mondd és írd, kettő koronát...

Nagyváradon lett baritonista Szende Ferenc

Ettől kezdve nemcsak énekes színész volt, hanem — tekintettel a két koronákra — karmester is. Két évig, 1906-ig ügyszólván mást sem csinált, csak zongorázott és dirigált. Ekkor került Nagyváradra s itt lett belőle — ismét egy véletlen folytán — baritonista. Szoyer Ilonka vendégszerepelt a társulatnál és a

Hoffman meséit adták. Azaz adták volna, ha lett volna baritonistájuk. Mit szaporítsuk a szót? Megismétlődött a szekszárdi eset: Ferenc bevalotta, hogy „ehhez is ért”, beugrott a szerepbe és óriási sikerrel végigénekelte a varázsló doktor szerepét. S mivel jó énekesnek bizonyult, direktora fölmentette a karmesteri teendőkhöz alól és szerződtette — bonvivantnak...

Körülbelül két esztendőt töltött Váradon, azután Szatmárra szerződött Heves Bélához, ahol három évadon keresztül játszott bonvivant-szerepeket. 1911-ben Pozsonyba került. Polgár Károly országos viszonylatban is kitűnő társulathoz, amely hetenként kétszer operaelőadásokkal szórakoztatta a színházat zsúfolásig megtöltött közönséget. Ez volt az utolsó lépcsőfok a végleges beérkezéshez. Két év múlva, 1913-ban, Bánffy intendanturája alatt megnyiták előtte az Operaház kapui...

Megnyílnak előtte az opera kapui

Első szereplése természetesen a már hagyományos körülmények között zajlott le: beugrott. A Traviatát adták, de — Szende szerencséjére — Germont úr megszemélyesítője annyira berekedt, hogy lemondta az előadást... fél órával a függöny felhúzása előtt. Szörnyű pánik tört ki az igazgatói irodában. Egyszerre csak megszólalt Bánffy: „Hopp, van egy emberem dugaszban...” Ugy-e, főújságos elmondani, hogy akit a „dugaszból” elhúztak, az Szende Ferenc volt... Próbánélkül lépett ki Európa egyik legjobb dalszínházának színpadára és — meghódította a pesti közönséget...

Másnap Bánffy behívatta (Szendének eszébe jutott a szekszárdi két korona) és 200 korona jutalmat adott át neki. Meg egy szerepet, amelyet most már hivatalosan osztottak ki rá, a Rigoletto kegyetlen kocsmárosának, Sparafucilenak szerepét. Azóta nyolcvanhat különféle szerepet énekel és játszott az Opera színpadán. Gianni Scicchi című szerepétől kezdve a Mesterdalnokok Hans Sachs-alakításáig végigénekelte a bariton minden árnyalatát és változatát: volt hősbariton,

buffó, bel canto énekes; énekelt Beethoven, Verdi, Wagnert, könnyű francia és nehéz orosz szerepeket; volt olyan esztendő, amikor a szerződése évente hatvan estére kötelezte, de kilencvenszer kellett a lámpák elé lépnie.

Huszonöt esztendeje szolgálja az Operaházat és az egyetemes magyar énekkultúrát. 1932 óta örökös tag, az Opera ötvenéves jubileumán pedig Signum Laudis-szal tüntették ki. Most, a saját jubileumán — nem kapott semmit. Csak az ismerősök, a jó barátok, a hálás és rajongó közönség mélyszégyes, meleg szeretetének megnyilatkozásait, az egynegyed évszázad elmúlt forró és mámoros sikereire való visszaemlékezés könnyes élményét... meg néhány üdvözlő sort a magyar kultuszminisztertől...

Apa kritikája — a fiúról

Édesapja hetvenhat esztendősen korában látta a fiát először és utoljára a színpadon. Mefisztó szerepét énekelte a „Ferkó” és az előadás után az öreg Szende bácsi fejcsóválása, némi kis felháborodással, de nagyon komolyan jegyezte meg:

— Sosem hittem volna, hogy az én fiam ilyen gonosz tud lenni...

Szende Ferenc mosolyogva nézett az édesapjára. Nyilván az járt a fejében, hogy ennél nagyobb elismerést, ennél jobb kritikát még soha életében nem kapott, de nem is kaphat.

Sz. E.

Magyar küldöttség a sziniidény biztosítására kérte a szatmári polgármestert

Szatmár. Saját tud. Tabajdy György elnök vezetésével a Magyar Színpartoló Egyesület küldöttséget mentetett Moys Viktor polgármesterhez, akitől igazságos intézkedéssel a magyar sziniidény biztosítását kérték. A polgármesternek terjedelmes emlékiratot nyújtottak át, ezenkívül előszóval is előadták, hogy a multban az áldatlan politika száműzte a magyarságot arról a színpadról, amelyet a város közönsége együttes erővel, közös áldozattal emelt.

A küldöttség bejelentette, hogy Kozma Hugó személyében jelölte ki az új szatmári színgazgatót és a színházat négy hónapig egyfolytában tartó idényre kéri. A társulat részére a város bizottsága ugyanazokat a kedvezményeket, amelyeket a román színészek kaptak, vagyis díjtalan teremhasználatot, ingyen fűtést és világítást. A polgármester az emlékiratot átvette, de kijelentette, hogy a színház felett jelenleg nem a város, hanem az Astra rendelkezik.

Apechirdetések

Allást kecs

szavanként 1 lei

Házvezetőnek vagy társalkodónak menne fiatal uriaszszony magános urhoz. Adóghoz vagy idősebb házaspárhoz. Ajánlatokat kiadóra kér.

Kisebb uricsaládnál elhelyezkedne árva úri-leány. Leveleket „Árva” jellegre a kiadóra.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Egy jó állapotban lévő fekete téli és egy átmeneti női kabát, valamint férfi fekete zakó, melénnnyel eladó. Nagyvárad, Str. Principele Mihaj 14. udvari lakás. Érdeklődni délután 2 és 4 óra között

1 liter

rizling bor 8 lei Joó Lajos fűszer üzletében, Nagyvárad, Take J. nescu 24. szám.

Eladó

egy új diófa ebédülő 14 ezer leiert. Értekezni: Nagyvárad, Petru Rares-utca 6. a.

60x120

méretű csiszolt tükröt, megvételre keresek. — Nagyvárad, Str. Ioan Ciordas 38.

Elveszett

szavanként 1 lei

Elveszett hó 20-án Kerekes Ernő névre szóló katonai igazolvány. B. megtaláló illő jutalom ellenében adja le e lap kiadóhivatalába.

Különféle

szavanként 3 lei

Cserép és palafedő munkálatokat jutányos árban készít, vidéken is. Burzik Sándor cserépező mester, Nagyvárad, Str. Ingustă 1.

Lakás

szavanként 3 lei

Négyszobás modern tiszta lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bratianu-utca 27. szám.

Négyszobás emeleti komfortos utcai lakás kiadó. Calea Doborontilor 18. szám. — Három szobás utcai földszintes modern lakás kiadó, Str. Aurel Vlaicu 49. sz. — Használt butorok eladók. Értekezhetni Calea Doborontilor 18. emelet.

4 szobás, földszintes, modern lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bulev. Regele Ferdinand 41.

Kiadó

1 kettő és egyszobás utcai lakás mellékhelyiséggel november 1-től. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Háromszobás

fürdőszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel novemberre kiadó. Nagyvárad, Parcul Alba-Iulia 2. sz. Poliklinikával szemben.

Modern

magánház, 2 szobás, eladó. Nagyvárad, Str. N. Balcescu 23-a.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Kifutó fiu felvétetik, Czillér Imre, Aruháza, Nagyvárad.

Lapelárusítók

utcai árusításra, **MAGAS SZAZALEKKAL**, azonnal felvétetnek. Jelentkezések a kiadóban

LEGUJABB

Idegfeszítő izgalomban, egész éjszaka tanácskozott a cseh kormány

Anglia és Franciaország követei szerdára virradó éjszaka háromszor egymás után keresték Benest és határozatra szorították a prágai kormányt. — A francia kommunista sajtó háborúra uszít. — Megszorították a bankbetétek kifizetését a felvidéken

A francia követnek már átnyújtották a cseh kormány válaszát

Prágából jelentik: Az angol és francia követ szerdára virradó éjszaka 12 órakor kihallgatáson jelent meg Benes elnökkel és újabb demarsot nyújtott át az angol-francia javaslatok ügyében. A két követ látogatása után a politikai miniszterek értekezletre ültek össze a Hradszinban. Ezt az értekezletet később minisztertanács követte. A hivatalos közlemény a francia és angol követ együttes lépését az angol-francia tervvel összefüggő újabb előterjesztésnek minősíti.

Londonból jelentik: A Reuter szerint hajnali három órakor ismét megjelent kihallgatáson Benesnél az angol és francia követ. A két követ kormányra nevében határozottan felhívta Benes figyelmét arra, hogy tanácsos változatlanul elfogadni a londoni béketervet.

Prágából jelentik: A Havas jelentése szerint hajnali fél 4 óra körül a francia és angol követ harmadszor is felkereste Benest és átnyújtotta kormányának újabb jegyzékét.

Az angol sajtó egyöntetűen Prága ellen fordult

Londonból jelentik: Az angol sajtó — köztük még azok a lapok is, amelyek eddig annyira, amennyire, a cseh álláspontot védelmezték — a megütközés hangján ír a cseh kitérő válaszáról és ennek tulajdonítja a Prágában tett északai lépéseket. Londonban érthetetlennek tartják Prága kifogásait, hogy a területi módosításokat a parlament többsége nélkül nem lehet végrehajtani.

London egész éjszaka telefonösszeköttetésben állott Párizssal és a két kormány együttműködése vezetett arra, hogy Prágában közös demarsot tettek.

Az angol sajtó, még a szociálista Daily Herald is, egyre világosabban fejt ki azt az álláspontot, hogy nem lehet a Prága által követelt nemzetközi döntőbíráskodási eljárást követni, mert most már hathatósabb eszközökhöz kell nyúlni a súlyosabb bonyodalmak elkerülése céljából. Az angol kormány határozott fellépését indokolta teszi, a lapok szerint, már maga az a körülmény is, hogy Csehszlovákia maga idézte elő ezt a mostani helyzetet azért, hogy 20 éven keresztül olyan súlyos mulasztásokat követett el a kisebbségi kérdés rendezése körül.

Párizsnak sem tetszik már a csehek magatartása

Párizsból jelentik: Prága válassza Párizsban csalódást keltett. Noha a prágai kormány nem helyezkedett mereven elutasító álláspontra és nyitva hagyta a kaput a további tárgyalások számára, francia részről úgy látják, hogy ez a magatartás most már nem kielégítő és Prága helytelenül járt el, amikor a német-cseh döntőbíráskodási egyezményre hivatkozott. Párizsban attól tartanak, hogy Prága halogató politikája katasztrófát idéz elő.

A République szerint Prágának meg kell értenie, hogy a zöld asztal mellett való alkudozások ideje lejárt. Ma már mely szakadék szélén állunk és félni lehet, hogy ezt a szakadékot nemsokára hullák tömege tölti ki. A Petit Journal szerint az idő Prága ellen dolgozik. Az Oeuvre nézete szerint Prága balo-

gató politikája azt eredményezheti, hogy Anglia végleg elejti Prágát. Ugyálszik egyébként — írja az Oeuvre, hogy — Prága kényszeríteni akarja Berlint a fegyveres beavatkozásra.

Megállapítható, hogy a francia lapok közül ma már csak a szélső baloldali sajtó emeli fel szavát a Csehszlovákia melletti beavatkozás

Kinos éjszakai tanácskozások után Prága mégis elfogadta az angol javaslatot

Prágából jelentik: A politikai miniszterek bizottságának tanácskozása szerdán reggel 6 óra tájban ért véget. A tanácskozás után államtanács ült össze.

Párizsból jelentik: A Havas iroda lapzártakor érkezett prágai jelentése szerint a prágai kormány egész éjszaka tartó tárgyalások után szerdán reggel elfogadta az angol-francia javaslatot.

Az éjszakai izgalmas órák után reggel is folytatódottak a tárgyalások Prágában

Prágából jelentik: A minisztertanács kora reggel felfüggesztette tanácskozásait és fél 7-kor ismét összeült. Az ülés reggel fél 9-ig tartott. Kilenc órára összehívták a miniszterelnöki palotában a koalíciós pártok 20 tagú bizottságát. A cseh kormány válaszáról szóló hivatalos közlemény előre láthatólag délután teszük közé. A prágai francia követ szerdán délelőtt fél 10 órakor ismét felkereste Benest, hogy az ő kezéből átvegye a cseh kormány írásbeli válaszát.

Jorga szót emel a nemzeti egység érdekében

Bucuresti. Saját tud. Az Universul a francia-angol javaslatról így ír:

Csehszlovákia mai határaival együtt nemcsak egy országnak a szerződés által biztosított határai tűnnének el, hanem az egész politikai rendszer, ami a keleti és a dunai Európában a regionális segélynyújtás eszméjén alapszik. Ha a barát nagyhatalmak, amelyek hozzájárultak Csehszlovákia megalkotásához, maguk hívják fel Csehszlovákiát, hogy egyez-

érdekében és világegést jósol. A kommunista Humanité például a londoni megegyezést „gangster egyezménynek” nevezi és azt állítja, hogy az nemcsak nem háritotta el a háborút, hanem ellenkezőleg: felidézte azt.

Bankzárlatot rendeltek el a Felvidéken

Prágából jelentik: A felvidéki bankok szövetsége elhatározta, hogy péntek déltől az egész felvidékre bankzárlatot rendel el. A zárlat egyelőre nyolc napra szól s a betétekből és folyószámla követelésekből ezidő alatt személyenként és tételenként legfeljebb két ezer koronát fizetnek ki.

A szudéta-németek nem adnak segítséget...

Berlinből jelentik: Minthogy a cseh kormány egész gépezetével sem tudja, a rendet fenntartani azt a kérelmet intézte az általa feloszlott szudéta-német párt tisztviselőihez, polgármestereihez és községi előljáróhoz, hogy legyenek segítségére a rend fenntartásában. A szudéta német vezetők e kérés teljesítését elutasították.

Moszkva vette kezébe Csehország irányítását

Berlinből jelentik: A kedd délutáni berlini lapok igen komoly hangon foglalkoztak a fegyveres cseh osztagoknak német területre történt betörésével. A Berliner Börsenzeitung cikkének címe ez: „Prága igen komoly helyzetet provokál.” A Nachtausgabe címe: „A csehek támadnak.” A Berliner Tageblatt szerint a vörös csöcselék, cseh egyenruhába öltözve, súlyos határsértést követett el, mely azt mutatja, hogy már nem Prága uralja a helyzetet, hanem Moszkva. Más német lapok is megállapítják, hogy Németország türelme már nem tart sokáig.

Cseh katonai erősítések a magyar határon

Komáromból jelentik: A komáromi vasúti állomással szemben lévő Erzsébetzigeten a már régebben készített három páncéltornyos ágyúállást és a közúton felállított gépfegyverállást megszállták. A közúti hidakat és a vasúti összekötő hidat aláaknázták.

zék bele a saját feldarabolásába. — akkor ennek az országnak minden oka megvan, hogy megbánja, miért nem állapodott meg idejében saját jószántából azokkal, akik határainak revízióját követelték?

Csehszlovákiának a nagyhatalmakba vetett bizalmát most, 20 év elmúltával olymódon hálálják meg, hogy ez feljogosít a legnagyobb szkepticizmusra a jövő fogadkozásokat illetőleg.

Iorga így ír lapjában:

A román sajtó minden dícséretre érdemes. Egy nemzet, amelynek jogait nem ismerik el mindenütt, a legnagyobb nyugalomra van szüksége, hogy tanúsítsa, mikor arról van szó, hogy szétrombolják mindazokat a szerződéses rendelkezéseket, amelyek a világháború eredményeit megpecsételik. Nagyot várunk azok, akik ennek a nyugalomnak a megbontásával veszélyeztetik azt a magatartást, amelyet tanusítanunk kell, ha, Isten őrizz, erre kényszerülünk.

Készült a Szent László-nyomda Rt. környében Oradea, Str. Regala Carol II. Nr. 3